

Tingbok for sorenskrivaren i Indre Sogn

A7

1672

Statsarkivet i Bergen

[1a]

Anno 1672 den 18 Januarj blef holden ting paa Nederste Æren i Lærdals skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogitz fuldmechtiger, erlig och welfornemme mand, Peder Nielßen Hiermand den vnge. Till retten at betiene, effterschreffne laugrettis mend. Johanes Ærj, Roer Ærj, Lasße Houge, Suend Øffre Wold, Jens Houge, Nielß Thynumb.

Peder Nielßen Hiermand effter med giffuen fuldmacht af Jaßper vande Velde, borger och ind waaner vdj Bergen, till retten ladet indsteffne, en del aff hans *salige* broders, Christian vande Veldes, debitorer, som her effter wed naffn schal indføres, horhen bemelte Jaßper vande Velde er bleffuen induist, til en del sin gieldz fordring ({effter} vdj sin sin *salige* broders boe) at ßage effter derom en vidimeret copie af deß skifftebrefuidtz widere for klaring, de dato Bergen den 20 Junj Anno 1666. Herimod gienßuar er falden ßom følger.

Peder Otteßen fordres – 3 *Rixdaler*, 2 *march*, 6 *skilling*. Hand ben[e]gter wed høyeste eed, iche 1 *skilling* at were schyldig, derforuden er en hußarm vdleffued mand.

Jens Tynumb fordres – 3 *Rixdaller*, 4 *march*, 8 *skilling*. Foregiffuer at hand bekom 1 tynde salt hoß den *salige* mand Christian van de Velde, och hand offuer leffueret derimod 1 løb smør, 1 gied och 1 gield weder, och ey haffuer hafft widere handel til samens, och det wed eed testerer.

Øriens Tynumb fordres – 2 *march*, 3 *skilling*. Beretter wed eed, effter deres seniste affreygning, bleff den *salige* mand hannem schyldig 12 *skilling*, och siden ey haffde nogen handel samens.

Baar Lyßne fordres – 1 *Rixdaler*, 1 *march*. Er død for nogen tid, i armod och elendighed.

Claß Roerßen fordres – 20 *Rixdaller*, 8 *skilling*. Er død, hans godz aff de beste beretigste panthaffuende creditorer anamet, och dog ey paa nogle hunder *Rixdaller* kunde tilstreche. [1b]

Joßep Æren fordres – 2 *Rixdaller*, 2 *march*, 5 *skilling*. Wed eed ben[e]gter, ey at were mere schyldig effter seniste afschien, end 2 potter øl, och aldrig at haffue betalt den halffue *Rixdaler* som i siden paa skiffte breffuet findis aff schreffuen.

Johaneß Arne Wold fordres – 17 *Rixdaller*, 1 *march*, 15 *skilling*. Aff hannem suares at hand haffuer ßat den *salige* mand til brugelige pant – 18 *mercher* smør och 2 meller korens leye i Wold, hor aff hand gaff aarlig landschyld, indtill hußen och nesten al jorden aff den schadelig elffue lob bleff vdtagen, och det som deraff er til beste, kand de wed kommende bruge sig til nøtte och lade legge for tilbørlighed, tj hand er en hußarm mand, som ey haffuer raad at betalle, och derhos *gammel* och wanfør.

Jens Bermaal fordres – 3 *Rixdaller*. Wed eed foregiffuer at hand haffde hos den *salige* mand och hans konne – 1 *Rixdaller* at fordre, som endnu staar til rest.

Simen Grøtten fordres – 1 *Rixdaller*, 5 ½ *march*. Wed eed bekreffter ey 1 *skilling* at were schyldig.

Roer Hundøre fordres – 3 *Rixdaller*, 4 *march*, 4 *skilling*. Bereter at hand bekom 1 tynde koren for 3 *Rixdaller*. Herimod hand leffuered ½ løb smør, 1 tre aar *gammel* gield boch och 2 woxsen gieder. Mens *salig* Christian waar hannem schyldig 2 *march* for 8 høns hand fich.

Herforuden foregiffuer alle forskreffne debitorer at de burde weret tilstede dentid registrering eller skiffte schiede effter den *salige* mand, til wedermaals talle, och derßom *dennem* widere schal søges, begierer de at en fuldmechtiger, med den *salige* mands reigenschabs bog, maa tiltalle *dennem* for dees werene ting, hor de da kand føre deres prob och widnesbyrd derimod.

Huad sig angaar den hederlige mand Herr Jon Raßmusen som fordres – 25 *Rixdaller*, 6 *skilling*, da møtte hand iche, til med haffuer hand sin tilbørlig ret at suare effter ordnantzen, horfore nu intet widere wed sagen dennegang kunde for rettes. [2a]

Anno 1672 den 13 Aprilis blef holden almindelig waar {høste} [och] sageting paa Læigrditz tingstue i Aardal skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Olle Leygrid, och effterschreffne laugrettis mend, med gaat folch flere Bom den dag tinget søgte. Olle Sæmb, Endre Aabølle, Trude Orneß, Knud Jelde, Olle Aßpremb, Tomes Hestetun, Olle Affdal, Johaneß Ellegaard.

Kongelig Mayestetts fogit satte ting och liuste tingfred, sampt fredliuste alles af høy och nedrige stand, deris skouger och eiendeller, item al pelterj som seduanligt, *etcetera*.

Aßbiøren Løuensøn for et knifsting hand gaff Ingebregt Olßen. Till kiendt at bøde 8 ørtuger och 13 *march* sølff, och om iche midel findes at straffes effter lougen.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* naadigste forordning om alle mandkiøn som sig ey af riget i fremede herrers tieniste maa begiffue, vnder straff paa lifff och ære, af Kiøbenhaffn blot den 27 Februarj Anno 1672.

Publicerit Olle Bagis skiøde paa Sæmb i Aardal som Peder bruger, till Peder Andfindtzen och Lars Herj, huer den halffue part, af Ornes den 25 Februarj Anno 1672.

Publicerit et mageschiffte breff, hor at Skulle Orneßes arffuinger, fra sig af hender til soren-schriffueren Anderß Søffrenßen 2 meller i Aafferdal med bøyssel imod 16 *mercher* smør med bøyssel i Ramßøy i Nærøyen, aff dato Talle den 3 Martj 1672.

Publicerit en contract i mellem skriffueren, Berent de Nagel och vnge Christopher Gierdtzen, anlangende bøysselen af en part i Dalager, af Leigrditz den 14 Augustj Anno 1671. Vnderschreffuen af fougden Christopher Giertzen, Tiß Nagel och Olle Leygrid, *etcetera*.

Peder Andfindbøn af Siur Yttrj wed lenßmanden indsteffnt for 4 *Rixdaller* hand hannem for en hest schyldig er. Det Peder wed gaar. Peder foregiffuer at Siur har sagt sig god for 2 *Rixdaller*, hos Hermand, och beloffued at aname 1(?) *Rixdaller* hos Knud Johaneßen 1 *Rixdaller*. Dette Siur Yttrj benegter.

For retten affbøgt at Peder Andfindsen bøy betalle Siur Yttri forskreffne 4 *Rixdaller*, och Peder Andfindtzen at haffue sin frj tiltalle till Siur Yttrj wed rettens midel, for huis prætioner hand kand haffue. [2b]

Ingeborig Herj haffde til retten indsteffnt hendes landbunde Anders Offerdallen med sin bøyssell sedell, och formener at hand er pligtig at quitere sin jord for hender som odelßmand er, effterdj hand haffuer leyet sig jord paa andre steder.

Anders Offerdallen møtte i rette, och foregaff at hand iche haffuer anamet nogen bøyssel sedel, mens hand haffuer nu brugt sin jord paa 15 aastid, och betalt sin landschyld och rettighed aarlig och betalt i tide sin tredietage, indtill nu for 2 aastid forleden, bød hand sin tredie tage till, huilchet hon iche wille aname, mens Anders Skullebøn leffuered bøysselen til lensmanden. Dette lenßmanden och Ingeborig Herj selffuer wed gich och tilstod.

Ingeborig Herj bleff tilßpurdt om hon kand beuiße med louglic widnißbyrd at der er ganget nogen contract dennem imellemb, at {hand} Anders Skullebøn skulle quitere den halffue part som hon er eyendes, nar hon det behaget. Hor till hon suared ney. Ingeborig begiered domb.

For retten affbøgt, effterdj Anders Aafferdal, nu saa langtid haffuer brugt sin jord och aarlig betalt sin rettighed, och beuißlig er, nogen contract til des afuigelße dennem i mellemb gangett

er och ey nogen odelsmand frem komet som den trenger och bør at biside. Enn den part war saa høy i landschuld at tuende den maatte bruge effter recessen. Da bør Anders Skullesøn at bruge hans jord, al den stund hand ßom en leyending gjør den plicht Norigis loug *hannem* til holder, endog hand der foruden *haffuer* en anden jord til brug tillige med \den/ ringe part, och ellers betaller al *Kongelig* paabud,

Ellers war Anders Skulleßøn indsteffnt af Ingeborig Herj for skougen i Aafferdallen som hand *haffuer* for hugen. At \hand/ derfor bør lide.

{Anders} *Kongelig Mayestetts* fougit tilspurde Ingeborig horfore hon iche *haffuer* taldt *hannem* til derom til forne. Da suaret hendes søn Tomes, at hand altid *haffuer* forligt sig med *dennem* til forne om sagen. Det Anders Aafferdal begiered at maatte indføres, tj hand waar i sanhed forligt med *dennem* som Tomes bekiendte, for hues hand *haffuer* hugen mere end hans lod kunde taalle. [3a]

Lars Herj bleff forenet med det quindfolch hand beßoff at schal giffue hende 1 waarfød koe och 2 *Rixdaller* penge, och derforuden *haffuer* hand betalt *Kongelig Mayestetts* bøder for hende.

Peder Knudtzen Molland fordrer nogen rente penge hos Olle Suendtzen, huilchet hand beloffuet at betalle effter bellighed, effterßom Aßbiøren Skulleßøn ingen *skilling* *haffuer* anamet paa Peder weigne. Renten er toe aar, af 9 *Rixdaller* B 1 ort effter Aßbiørens och Olles beretning.

Publicerit en obligation af Berent de Nagel vdgiffuen till hans fætter Johan Nagel, och aff *hannem* wed *Kongelig Mayestetts* fogit Christopher Gierdtzen fremsendt och i retten indgiffuen. Meldende paa 1500 *Rixdaller*, ieg siger fembten hundrid *Rixdaller*, horfore hand pandsetter alt sit løsße och faste godz, rørende och v=rørende till pant och forßebring, och hans broder Thiß Nagel for en del deraf cauererit som obligationen widere vduisßer, aff dato Bergen den 6 Julj 1667. Huilche obligationer, och saa som en contract ere tuende ensluende, horaff Berent de Nagel och Johan Nagel *haffuer* huer sin. Vnderschreffuen och forbeyglet aff Berendt de Nagel, Johan Nagel, Tiß Nagel.

Endnu vnder *forschreffne* obligation *haffuer* Tiß Nagel caverit och godßagt till Johan Nagell, for thou hundrit *Rixdaler* ßom Berent de Nagel till borgermester Petter Troiell schyldig waar, och Johan Nagel ßom egen gielt til suarer, aff dato Bergen den 9 Julj 1667. Tiß Nagel.

Findis paa skreffuen vdj retten paa Bergen raadstue indlagt den 13 Augustj 1668. Item den 3 September nest effter.

Anno 1672 den 16 Aprilis holtis ting paa Raa vdj Lærdalß skibrede,

effter en welforbeyglet woress gonstige Herr lensherres skrefftlige citation. [3b]

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogitz \fuldmegtig/ erlig och welachte mand, Peder Nielßen Giermand, och effterschreffne lougrettes mend i Lærdal och Borgen skibrede. Johannes Berge, Thomes Raae, Lasße Moe, Halffuer Næß, Østen Bøe, Olle Moe.

Bemelte Peder Nielßen Hiermand vdj retten frem gaff woress gonstige welbaarne Herr lens heres skrefftlige citation, offuer Olle Helleland, som sig for nogen tid lang *haffuer* kjøbt och til forhandlet en hans rette odelsjorder beligende i Lærdall, wed naffn Raa, schylder aarlig vden bøxbell 1 løb smør och 4 meller koren, huilchet hand med *bemelte* Hans Ørbech *haffuer* til mageschiffte offuer draget, huilchet jord hand formener at were nermeste at løsße och indfrj, effter dannemends kiendelße, til samme tid och sted warbel giffuet, <Hermant Houge,> Hans Ørbech,

raadmand i Bergen, om hand i den sag noget kand haffue at ßige, med widere deß indhold, af dato Bergenuus den 16 Februarj Anno 1672. LS.

Findes paa skreffuen for de wed komende louglic at were forkyndt. Nu i retten lest och paa tegnet.

Noch af Peder Nielßen indgiffuen, Hermand Houges tuende suaagre, Jon Houge och Halffuor Dregnj deres odels ret paa deres hustrues weigne med deres widne och sambtøche, till Peder Nielßen offuer dragen, til wetterlighed vnderschreffuet aff gammel Halffuor Dregnj och Peder Mougenßen. Aff dato Houge den 11 Augustj Anno 1671.

Til sagen at suare møtte i rette bemelte Olle Helleland som sig jorden haffde til forhandlet. Effter tilschyndelße aff os rettens betiente, ere parterne kommen til en wenlig for ening och forligelße, i saamaade at Peder Nielßen i dag haffuer affstaaet sin ret och tiltalle [4a] til Olle Helleland, for det godtz i Raa, at hand det schal nyde for hannem och arffuinger, v=amaget och v=paatalt, effter den forening dennem i mellem falt, paa det at Olle Helleland kand bliffue v=mullesteret af Hans Ørbech, som hand godtzet i Raa til mageschiffte haffuer offuer draget, och det saaledel med huer andre wed haande baand for retten bekrefftet.

Welfornemme mand Claß Pederßen och Peder Nielßen bleff och forenet for retten, om hues afschien dennem i mellem haffuer weret, om det godz i Raa {hand} Peder Nielßen schulle indtalle, och det godtz Claß Pederßen er eiende i Stynnumb, och alting bliffue dennem i mellom saasom v=taltd. Derforuden beloffued Peder Nielßen, derßom Raa nogen tid falder hannem til eie, och det agter at affhende, schal det Claß Pederßen frem for andre tilbydeß, ßom och paa odelß arffuingernes skrifftelige odels rettes afstaaelße findis for retten skreffuen. Eller och om Claß Pederßen sig det aff bemelte Hans Ørbech kand tilforhandle, schal det aff hannem bliffue v=paatalt.

Publicerit et skiøde af Knud Bergem i Lyster vdgiffuen till Anders Erager paa 6 *merchers* leye i Kierstein, och i Bagetun 6 *merchers* leye, i Walders i Wangs prestegield. Aff dato Bergomb den 22 Februarj 1633.

Publicerit et skiøde af Mogens Richomb vdgiffuen till tuende hans hustrus søster børen i Walders paa 2 ½ løb bol i Bagetun i Walders. Aff dato 1669 den 10 December.

Anno 1672 den 17 Aprillj bleff holden waarting paa Lærdalß Ør i Lærdals skibrede.

Offuer werende Kongelig Mayestetz fogit erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Jon Stynumb, och effterschreffne laugrettes mend af bemelte skibrede retten at betiene, med gaat folch flere ßom tinget sogte. Anald Øffregaar, Thorgier Thyry, Thorger Raa, Andfind Quegne, Jens Houge, Hans Lyßne. [4b]

Kongelig Mayestetts fogit satte thing, och liuste thingfred, sampt fred liuste alles af høy och nedrige stand, deres skoger och eiendeller, item al pelterj och foder wærch, paa dette thing, saa som seduanligt,

Publicerit hans Kongelig Mayestetts nadigste forordning och forbud at ingen mandkiøn sig af landet til fremed steder maa bortgiffue, af dato Haffnj den 27 Februarj 1672.

Kongelig Mayestetts fogit haffuer ladet indsteffne Effuind Kelsen Eigom, formedelst at her gaar i røgte hand schal haffue afflet et baren med Groe Botelßdatter vdj døls maal, foruden et baren ßom hand haffuer afflet med hende, som en anden schal haffue staaen schreffte for, Bemelte perßoner møtte i rette til sagen at suare, och bekiendte et baren at haffue afflet med huer andre ßom er kommen til daab och chresten domb, mens aldrig widere.

Til widnesbyrd derom waar ind steffnt Anne Siursdatter, ßom noget beretes derom at schulle were wetterligt, huelchet nu for retten wed sin høyeste æd bekreffter aldelles inted om des beschaffenhed er wetterligt.

Ellers bekiendte perßonerne at de waar beßlegted vdj tredie leed, paa baade sider, huelchet Lars Bierchomb och Siur Sæl wed eed bekrefftet iche att were nermere beßleget end deres angiffuende ßom bemelt er.

Da effterßom denne sag at kiende behoffer 12 mend, huelchet nu iche befindis tilstede, er sagen optagen til neste ting paa Borgen holdes, effter anfreden optaget til dombs.

Tiß Nagel effter opßettelße i den sag med Petter Kramer anlangende de 30 *Rixdaller* Petter Kramer till Detmer Kreffting paa Brøgen vdj Bergen schyldig er, som neste forleden høste ting bleff optagen till rigtig affregning bleff frem wist, till først hollende ting till dombs er optagen. Horpaa Thiß Nagel nu begier dom paa betalling, eller wed nam och wordering maa vdbøges. Petter Kramers konne møtte paa hendes mands weigne i rette, och skylden wed giech, och begiered delation. [5a]

Tiß Nagel derudj ingen delation wille sambtøche, effterdj Detmer Kreffting och hans formand paa stuen nu haffuer biet effter sin betalling paa 11 aarstid, mens som tilforne begiered domb. Er saaledes for retten afßagt, effterdj Petter Kramer och hans konne, gielden, de fordrende penge, for nøyagtige ware, nemblig treduue *Rixdaler* wedgaar, och citanten ey nogen delation wil tillade, da bør Petter Krammer forinden lougens tilsagde tid bemelte capital, skadesløs at betalle, eller wed nam och wordering af hans godz och formue maa vdbøges, dog alle loughlige foregaaende dome och forpantninger herimod v=forkrenchet.

Effter citantens begiering gjorde *Kongelig Mayestetts* fogit arest och beßlag paa Petter Kramers boe och formue indtill wordering, baade effter foregaaende domme och denne forskreffne domb er schied.

Endnu waar Petter Kramer indsteffnt wed lenßmanden for hues kost och tæring, Tiß Nagel haffuer at pretendere, for den v=retmesig angiffuende som af Petter schiede till hans *Excelentz Herr* Canceler, och derpaa begiered domb, med samt hans kost och tæring for denne hans reyße, effterdj hand iche wille holdeden contracht som seniste paa høste tinget bleff opretted. For retten afsagt at Petter Kramer bør holle den contracht som for ting och ret bleff {afßagt} opretted nest forleden høste ting paa Tynumb thingstue i mellem Thiß Nagell och Petter Kramer, som waar paa kost och tæring af Petter Kramer – 2 *Rixdaller* som bleff vdloffued strax at erlegge och betalle. Huelchen contracht Petter Kramer bør effterkomme, wden widere ophold, och bøde till *Kongelig Mayestett* formedelst hand sin contract iche haffuer effter kommet, och nu til kost och tæring til Tiß Nagel for denne hans reyße och steffne maal – 1 *Rixdaller*, och der foruden bøde til veder parten – 1 *march sølff*.

Publicerit et skiøde och offuerdragelße af *salig* Olle Richombs arffuinger till Claß Pederßen paa den ødegaard Suderøyen. Af Richomb *den* 1 Maj 1670.

Baar Lyßne waar indsteffnt for et slags maall som skiede paa Seltun. Bleff tilkiendt at bøde 3 *march sølff*. [5b]

Publicerit et skiøde paa 18 *mercher* smør vden bøxxsel i Neffuerlo paa Borgen vden bøxxsel, Johaneß Berge soldt och afhendt. Af dato Borgen den 3 *September*¹ Anno 1671.

Publicerit et skiøde af Olle Erichßen Suallem vdgiffuet til sin broder Johaneß Berge paa ½ løb och 5 *mercher* smørs leye med bøxxsel i Berge paa Borgen. Af dato Borgen den 10 *September* 1671.

Almuen af Lærdal och Borgen skibreder med huer andre sambtøcht, at Claß Pederßen paa Rechom schal effter spørge, alle hues breffue och *Kongelige* benadninger, som bemelte skibreder anrøre i hor de findis, och siden vnder tilbørlige laas vdj hoffued kierchen at lade indlegge.

Claß Pederßøn tilbød Ingebregt och Olle Bøe at dersom de behager hereffter at bruge Richoms støller, da schal de nu anbøelute det nu fremb sige, eller och hand dennem til andre hen leyer. Bleffue forenede at schal giffue hannem huer for sig ½ løb smør aarlig. Denne contract imellem igien opblagen.

Anno 1672 den 22 Aprilj bleff holden waarting paa Aaberig tingstue for Norem och Sogndals skibreders almue.

Offuer werende *Kongelig* Mayestetts fougitz fuldmechtiger, erlig och welfornemme mand, Tiß Nagell, bøygde lenßmanden Michel Aaberig, och effterschreffne laugrettes mend, med gaat folch och almue flere som tinget bøygte.

Chresten Qualle, Torgier Ølneß, Siur Qualle, Jachob Quamme, Johanes Qualle, Lars Qualle, Mougens Quamme, Amund Aaruold, Olle Aaberig, Baar Thorestad, Erich Eschestrand, Michel Hundøre, Annund AarØyen.

Kongelig Mayestetts fougitz fuldmechtiger satte ting och liuste thingfred, sampt fredliuste alles af høy och nedrige stand, deres skouger och eyendeller, item all foder werch och pelterj, paa dette ting saasom paa de andre, etcetera [6a]

Publicerit hans *Kongelig* Mayestetts nadigste forordning, at ingen mandkiøn sig af landet maa begiffue, vnder straff paa ære och godtz. Af dato Haffnj den 27 *Februarj* 1672.

Den hederlige mand *Herr* Peder Pederßen haffuer til retten indsteffnt Erich Elffuegiemb, formedelst hand vdj et giestebudz hus schal haffue sagt at *Herr* Peder schal haffue vnderstochen en sag med Nielß Elffuegiem om noget manne snach med hans piger, och derfor schulle bekomet – 1 hest och – 4 pund smør, huelchet hand formener han *nem* v=sandferdigt at were paa taldt, och derfor bør at lide och vndgielde effter louen.

Till widnis byrd i samme sag indsteffnt Nielß Egom, Baar Stennegiem och Elling Eigomb, effter boger eed widnede, alle wed et mundhold, at vgen for paasche waare de til barßøl hos Olle Egum. Da hørde de at bemelte Baar Stennegiem tilßpurde Erich huad tid det schulle bliffue gaat af med Nielß Elffuegiem och Berete. Da suarede Erich, det raader Berete fore. Da suared Eling, en hun suaat i Brette. Joe, suared Erich, presten fich en folle och 4 pund smør hos Erich, det gjør wel noget.

Desße ord begiered *Herr* Peder at indføre, och derhos foregaff at Erich haffuer hannem schamelig paa løyen.

1. I originalen: 7b

Bemelte Erich Elffuegiem forchlaeret *Herr Peder*, at hand aldrig weste ret eller schiel til de ord, mens i hans for v=besindige drochenschab waar taldt, och høyiligen bad om forladelße.

Den hederlige mand *Herr Peder*, formedelst hans for bøn schyld, saa welsom for den meninge almues forbøn, effterlod hannem samme sin forbeelße, dog saa at hand iche i saadanne eller andre forbeelßer hereffter schulle lade sig bekiende, dog *Kongelig Mayestetts* ret at paa talle, haffuer Kongens fougit sig forbeholden.

Herr Peder Pederßen ladet indsteffne Iffuer Rugesetter och Anders Fretland formedelst at de schal haffue vdhugen hans skouger fremme paa hans øde gaard, som af lenßmanden och danne-mend er besegted, och befindis ille at were med handlet.

Bemelte Iffuer och Anders møtte i rette och bekiendte huer af dennem at haffue huget en kløff med løff forleden aar, och derforuden foregaf at andre wel haffuer hugen derforuden paa samme sted, langt(?) mere [6b]

Herr Peder begiered dom i sagen.

For retten affagt at *forschreffne* Iffuer Rugesetter och Anders Fretland effter *Lands Leye Balchen* 50 Capitel bør at bøde till jordroten 4 *march* sølff.

Welfornemme mand Jeßper Hanßen forwalter offuer Kopanger gaard och godz, haffuer til retten ladet indsteffne Elling och Olle Stedie, for v=louglig schouge hug.

Elling bekiendt at haffue hugen forleden aar i Stedie schoug – 2 tylter tømmer som hand lod schiere, och solde borene, och erbyder sig at forschaffe saa mange bord af fremedes schouger igien til gaardens reparation, som det høylig behøffuer. Neruerende aar haffuer hand hugen – 3 tylter sagetømmer, horpaa Jeßper Hanßens fuldmechtiger begiered domb.

For retten affagt at *forschreffne* 3 tylter tømmer som er hugen i Stedie frigaards skouger vden minde, bør were falden och forbrut till jordroten, mens paa land namb och skoug schade kiendes effter louglig bebegtelße.

Olle Stedie bekiendte i liggemaade at haffue hugen forleden aar i samme frigaardz schouger – 2 tylter sage tømmer, och neruerende aar – 4 tylter. Effter at hans bekiendelße saaledes waar schied, vndløb hand fra retten, och foregaff med haarde ord at hand burde louglig steffniß med 3 lougfaste mend. Endog lenßmanden hannem straxens offuer beuiste, med Peder Hoffue och Endre Hoffue louglig at were steffnt. For samme hans vdebliffuende effter louglig steffnemaal, kiendt at bøde – 1 *march* sølf i steffnefald, och til kaast och tæring – ½ *Rixdaller*. Dett hugen thømmer imidlertid til sagens vdfør at bliffue vnder *Kongelig Mayestetts* arest och beßlag.

Peder Aarestad af Jeßper Hanßen indsteffnt for v=louglig schouge hug i Stedie *march*. Hand bekiendte selffuer vden loff at haffue hugen – 1 laß riß, och derforuden er mange andre ßom haffuer hugen. Hans Perßen paa sin hoßbundtz weigne begiered dom.

For retten affagt at bøde effter *Landsleye Balchen* 50 Capitel - 4 *march* sølf til jordroten vden det wed mindelighed anderledes kand erlanges. [7a]

Effter begiering fredliuste *Kongelig Mayestett* fogitz fuldmechtiger Kopanger och Stedie gaards vnderligende skouger, saa welsom prestebollens skouger, at ingen derudj huger eller huge lader vden loff och minde,

Publicerit en obligation eller forpantning af Jenß Høstager vdgiffuen till welfornemme mand Jeßper Hanßen, paa 67 *Rixdaller*, 4 *march*, 2 *skilling* och 1 reffschind, horfore hannem pantsettes al hans godz, løst och fast, rørendes [och] wrørendes Af dato Copanger den 8 Junj 1671.

Publicerit et {skiøde} pante breff eller obligation af Jon Mogenßen Engebetter vdgiffuen til Jeßper Hanßen paa 25 Rixdaller, 1 tynde tiere. Af dato Copanger den 9 Aprilj 1672.

Publicerit et skiøde af welbaarne Axsell Vrup vdgiffuen till Herr Peder Olßen paa Steig – 2 pund smør och Vglom – 2 ½ løber smør, 1 hud och 4 meller koren med bøxxel. Af dato Haffnj 1668 den 21 Martj.

Publicerit et skiøde af fru Anne Roßencrands vdgiffuen till Herr Peder Olßen, paa Barßnes schylder aarlig paa 2 pund smør och 4 meller koren, med bøxxel. Af dato Haffnj den 21 Martj 1668.

Publicerit et skiøde aff fru Helle Roßencrandtz vdgiffuen till Herr Peder Olßen paa – 2 meller [koren] i Nødesætter med bøxxel. Af dato Haffnj den 21 Martj 1668.

Herr Hans Pouelßen lod fredliuße AarØiens skouger, at derudj inted maa huges, forend skougen louglig worder beßegted, vdj Annunds egen neruerelße.

Publicerit et skiøde af Anne Skachsdatter vdgiffuen til sin broder Chresten Skachßen, paa – 1 huds leye i Bierche paa Hedemarchen, och 8 *merchers* smørs leye i Westrem. Af dato Aaberig tingstue den 10 Aprilj 1671.

Siur och Erich Duergedal wed lenßmanden aff Madtz Lomemb indsteffnt i mening at hand den gaard Duergedal er nermere at beßide end de ere, effterßom hand sig samme jord aff odelsmanden Peder Jenßen i hans hustrues odel haffuer wed mageschiffte till forhandlet, och helst effterdj hand haffuer begieret sin landschyld aff *dennem* huelchet de *hannem* haffuer weygret, och saa begierede dom i sagen. [7b]

Til sagen at suare møtte i rette Siur och Erich Duergedal, som indleffuered et skrefftlige forset i mening at de deres jorder bør bruge och beßide och iche for hans mageschiffte schyld at trenges fra deres gaarder, som strider imod recessen. Tillmed er det Siur Duergedals hustrues rødebols ret, och aldrig waar bebyget forend det aff hendes *salige* fader schiede, och derforre waar nermere same jord effter lougen och recessen at bruge och beßide sin och sin hustrues lifftid. Och ey waar megtig at bruge den store jord Madz Lomemb bruger, och aldrig af Madtz Lomemb schal kunde beuiffes med sin landschyld eller andet at haffue weret moduillig, och iche weste at hand waar {hans} deres eigere forend forleden høst hans mageschiffte breff bleff herpaa tingstuen oplyst.

Peder Jenßen som Duergedal sig haffuer mageschifftet i fra /: hans skrefftlige protest indleffueret, at holde Duergedalß beßidere schadeßløs for hues landschyld hand hid indtill haffuer oppeboret, och iche at haffue tillad *hannem* godtzet paa de maader at hand beßiderne schulle i nogen maade trenge, och tilbyder *hannem* sit godtz igien paa det leylendingerne iche for des aarßager widere schulle beßueres, tj Madz haffuer endnu aldrig bødet *hannem* nogen landschyld aff Lomemb.

Madtz Lomemb formente hand samme gaard war nermeste at beßide, och sin gaard til *dennem* igien opbød, effter som hand *dennem* for jull haffuer ladet gaarden opßige, och begierer domb. Duergedalß beßidere i liggemaade begiered dom, effter deres skrefftlige protest.

Effter foregaaende leylighed er denne sag optagen till først hollende sageting herudj Sognedalß skibrede till endelig domb. Imidlertid bruger en huer deres paa boende jord som tilforne.

Chresten Skachßen haffde til retten indsteffnt sin landbunde Amund Aar{Øyen} wold for hans landschylds indesidelße, och formente hand haffuer sin gaard forbrut. Amund Aaruold møte i rette til sagen at suare. [8a]

Effter mellem handling, bleffue de med wenlighed forligt at Amund Aar{Øyen} Wold schulle strax quetere hanß paa boende jord, och hand schal nyde en husße tofft wed siøen, hoß hans nøst, frj sin och sin hustrues lifftid, och effterlod hannem saa hues hand kand haffue hos hannem at kreffue, som till – 3 ½ Rixdaller kand bedrage, och dermed dennem alting klart imellem.

Kongelig Mayestetts foget haffde til retten indsteffnt Chresten Skachßen, formedelst at hand nest forleden høst schieldet Amund AarØyen for en skielm. Det hand formener hannem bør aaffuer beuißes. Denne sag optagen till nest hollende ting at Kongelig Mayestetts fogit ßelffuer for retten er tilstede.

Hans Fembred wed lenßmanden paa Nielß Pedersens weigne waar indsteffnt, formedelst hand schieldet hannem for en fieß gedeche, der hand waar paa rettens weigne at ßøge wordering hos hannem paa *Seigneur* Hanß Ørbechs weigne effter foregaaende domb. Nielß Pederßens widnisbyrd waar iche loughlig steffnt. Derfor sagen optagen til widere steffne maal.

Hanß Fembred iligemaade indsteffnt for den aabodz fald hannem af dannemend er paa lagt, och iche haffuer effter komet, effter deß skrefftlige beßgeltelße, de datto den 23 *Agustj* 1669, horued hannem er – 2 aar tid forelagt at reparere, huelchet iche af hannem effter kommet.

Hans Fembred møte och foregaff at haffue fløt et stabur paa steden som hannem waa paalagt. Widere haffuer hand iche forbedret, effterdj hand iche ret weste om deß beschaffenhed forend forleden aar.

Herom for retten affagt at Hans Fembred bør betalle hues husße ßom beßgeltelßen formelder v=tillbarlig behøffuer reperation, effter *forschreffne* dannemends wordering, som nu af leylendingen er forbedret, och derßom endnu nogen husße er v=ferdig af *forschreffne* brøstfeldighed, er hannem beuelget at denne somer at reparere loughlig, hues iche forinden – 8 dage for Michelsdag er forbedret, maa effter foregaaende wordering af hans auffuel effter loughen vdbøges. [8b]

Effter opßettelße i den sag imellem Albregt Tomeßen och Olle Slinde fra høste tinget i Norum, ere nu parterne atter mødt for retten, effter loughlig warßell.

Albregt Tommeßen begierede nogen opßettelße i sagen, indtill hand kand faa indsteffnt sit widnis byrd som hand nylig haffuer opßpurt, nemblig Madtz Hanßen i Aarchenuigs pige, sagen til deß bedre opliußning.

Ellers fremførde Albregt Tomeßen et widnißbyrd wed naffn Sirj Jonßdatter, ßom effter bogereed widnede, at dentid Olle Slinde bød sin landschyld till Albregt Tommeßen, hørde hond at hand sagde schal ieg bliffue tiuf i aar, schal en bøde 4 *march* for sin mund, mens neffnde iche huem det waar. Albregt Tomeßen formente det waar hannem angaaende, hortill Olle Slinde suaret ney.

Effter Albregt Thomeßens begiering, formedelst hanß paa berobende prob, er sagen till nest hollende thing optagen, at {smig} same widne da kand indsteffneß, horued Olle waar fornøyet.

Eßpen och Larß Repen effter vdebliffuende effter loughlig steffnemaal, bleff tilkiendt at bøde steffnefald. Eßpen bleff forebragt at were syg.

Jørgen Jonßen tilbød Elling Schiellestad sin halffue saug i Tingstad elff staaende, enten at kiøbe eller selge. Elling foregaff huerchen at wille selge eller kiøbe.

Johanes Herj vdj Lyster af fuldmacht fra Jon Ochrust i Guldbrandtzdallen, wed hans Excelentz Herr Statholder Gyldenløues skrefftlige steffning, ladet indsteffne Knud Jenßen at widne sin sandhed om en skougetey i Guldbrandsdallen beligende, til proffuen at anhøre. Er warßel gif-fuen i høystbemelte steffning, de wed komende, Østen, Olle och Haldor Quame i Guldbrandsdallen Same steffning af dato Agershuus den 16 Martj Anno 1671.

Findis paa skreffuen, for de wed komende loughlig at were forkyndt. [9a]

Forschreffne Knud Jenßen som nu er wed døden af gaet forleden aar, er om forschreffne widne af Jon Ochrust beschiet wed tuende loughfaste dannemend, nemblig Olle Jachobßen Næß och Amund Aareuold, som her i dag nu for retten wed bekreffter at den *salige* mandz ord waar till dennem at, den skougeteyg som liger vnder Borgen i Loms prestegield i mellem tuende elffuer som rinder ned synden for Borgen, at Trond Ochrust brugte same teyg til fieldz och i fiere i mellem bege elffuer, paa 20 aastid hand tiente paa gaarden, och ingen anden, och nu er det 29 aar siden hand drog derfra. Widere er dennem iche wetterligt.

Botel Aaberig wed fougdens steffning waar indsteffnt i den sag om det skiolds maal med lenßmandens konne. Botel møtte iche, mens hans broder Elling Stedie suared paa hans weigne at hand iche haffuer faaet sinne widnisbyrd indsteffnt som er Berete Herleffsdatter, och Dørdj Ni-elßdatter. Da er sagen optagen til neste ting, at Bottel da sine widnißbyrd da at haffue indsteffnt.

Elling Skiellestad och Peder Hoffue tilneffnt till laugrettesmend neruerende aar.

Anno 1672 den 24 Aprilj bleff holden almindelig waarting paa Walager tingstue i Soluerens skibrede.

Offuer werende Kongelig Mayestetts fogitz fuldmechtiger, erlig och welfornemme mand, Tiß Nagel, och effterschreffne laugrettesmend, med sampt gaat folch flere som den dag tinget søgte. Søren Holßetter, Mougens Skierffuen, Knud Moe, Carel Soluj, Lars Lae, Simen Kioß.

Kongelig Mayestettt fogitz fuldmechtiger sate ting och liuste tingfred, sampt fredliuste alles af høy och nedrige stand, deres skouger och eiendeller, item al pelterj och fader wærch, paa dette ting saaßom paa de andre steder.

Publicerit hans Kongelig Mayestetts naadigste forordning at ingen mandkiøn sig af riget til fremede herrer maa begiffue, vnder straff paa liff, ære och godtz. Aff dato Haffnj den 27 Februarj 1672. [9b]

Ragnel Weduigen for retten bleff forenet med Johanes Bottelßen, at hand schal bruge den – 3 part i hans paa boende jord, som hand for hannem haffuer opgiffuet, saa at Johanes først schal optage paa sin tredie part den acher Ragnel tilforne haffuer ødelagt, saauit den kand streche, och siden af den anden acher ind paa bøen, den 3 part at fyllest giøre. Huad engemarch Ragnel selfuer haffuer oprydet nyder hand vden schiffte paa jorden, och Johanes derimod paa andre steder paa sin 3 part hor bequemelig findis at ryde i vdemarcher, et huß som staar inne paa marchen, et smallehus med lofft paa haffuer hand afstaaet for Johanes, och stuen schal hand nyde med hannem dete aar, mens till aare schal hand byge sig ßelf stue. Och Johanes beloffued aldrig herimod hannem at for v=rette, huelchet jordeygeren loffued i saa maade hannem at forbuare.

Kongelig Mayestetts fougitt haffde indsteffnt Morten Erlandzen for de ord hand haffuer taldt paa Winge thingstue Anno 1671 den 12 Aprilj for retten, ßom vdj det aars protucol findiß indført, huelchet fougden formente waar taldt Kongelig Mayestetts louge for nær, och at Morten

derfore tilbørligen bør at lide och vndgielde.

Morten Erlandtzøn til sagen at suare møtte i rette, och foregaff at hand den dag waar meget drochen och beschiencht, och aldrig kand erindre at haffue taldt nogen ord imod hans *Kongelige Mayestetts* louge. Det hannem Gud fra beuare, och wed almuen wel beuiße hans v=besindig drochenschab.

Denne sag optagen til nesthollende ting att *Kongelig Mayestetts* foget selff retten kand betiene, och Morten sine widnißbyrd kand indsteffne, och tolf mend da retten kand betiene.

Elling Batten for vdbliffuende effter louglig steffnemaall, til kiendt at bøde til *Kongelig Mayestet* 1 *march* sølf.

Anders Solui indsteffnt for v=louglig dyreschoterj. Anders møtte, och begiered delation til Elling i Batten, som hoxmand waar møder tillige med hannem møder.

Torchel Solui tilkiendt at bøde for fløtnings forsømelße til *Kongelig Mayestetts* foget paa hans tingreyße. Kiendt at bøde – 1 *Rixdaller*. [10a]

Tomes Biørnetun och Jetmund Opemb loffued at klarere, saauelsom Knudt Elffuetun, for den kuerne leye, till *Kongelig Mayestetts* fougit for den tid de haffuer det brugt, vden widere steffnemaal.

Nebe Siur tilkiendt at bøde for vdebliffuende effter louglig steffnemaal – 1 *march* sølf, findis iche midel, at lide paa krogen.

Herr Hans Pouelßen til retten ladet indsteffne Madtz Lomemb formedelst hannem schal were foreßagt at Madtz schal haffue hiemført nogle ormer hand slog i marchen, och wille gierne wide hortil hand dennem haffuer brugt.

Madtz Lomemb møtte, och foregaff at haffue Blagen – 3 ormer, och schoren hoffuerdne aff och ført hiem efftersom der siges det schulle were gaat for queges siugdomb, och krogen lod hand ligge paa marchen. Horfore os siunist Madtz Lomemb iche kand lide nogen schade eller wanære fore.

Herr Hans Pouelsen lod fredliuße Brechens skouger och eyendeller.

Tiß Nagel ladet indsteffne Endre Skierffuen for hans løgnagtige angiffuende till *Herr* Canceler Marschalch, som hand iche kand beuiße.

Endre Skierffuen møtte, och bad om forladelße, och iche weste Nagel noget andet end gaat at efftersige.

Arne Skierffuen til retten ladet indsteffne Erich Vinge formedelst at hans konne haffuer lant en øg hos Arne Skierffuens konne, at reyde ned en knegts mad kiste, i Solueren. Huelchen øg er paa hiem weien bleffuen død och bortte. Hermand Iffuerßen och indsteffnt.

Mougens Alme till widnißbyrd i den sag indsteffnt, som effter bogereed widnede, at hand hørde at Hermand Iffuersen soldat, som kiørde sin kaast ned i Solueren, tillige med Anders Sørenßen soldat, ßom er vnder Winge och Almes læg, huelchet iche waar tilstede, saugde til Arne Skierffueß datter som hand haffde vduist sit øg til at hiem hente, at hon schulle gaa bort fra øget, der waar saa mange ned gaat at hand kunde sende øget op med igien, och saa red hand bort med øget, och Arnes datter gich hiem.

Anders Quame widnet Lars Olßens ord, en dreng 20 aar *gammel*, som er ligge effter Mogens Almes ord. [10b]

Forschreffne Hermund soldat tilstod at Erich Wings kunne bad hannem gaa hen och see om øgen iche kom fra Skierffuen. Mens Erich Winge siger ey af wed om hans kunne bad om øgen heller iche.

Ellers beretis at Hermund Lasbesøn, Erichs dreng, waar først paa Skierffuen och begierede øgen till lans. Huelchen dreng nu iche er steffnt.

For retten affagt effterdj Hermund soldat vedgaar, at hans madmoder Erich Winge kunne, begiered at hand schulle gaa effter Arne Skierffuens øg, som den anden dreng tilforne haffde weret henne och begiered til lans, och Arneß datter iche maatte beuelges at gaa effter sit øg, horfore det er bleffuen død och borte. Da tilsiger lougen at laaen bør at gaa lacheløs hiem, och at hand schal hand suare, och mund schal mund suare. Da bør Erich Winge at forschaffe Arne Skierffue saa gaat øg, ßom hand miste <och vdlante>, eller {sin} deß fulde wær effter dannemends wording ind[en] halff maanedes vdgang, och Erich Winge at søge, wed rettens middel, huem hand formener wdj forschreffne øges død at were schyldig, och sin tiltalle derom fri at haffue.

Anders Solui och Anders Hillestad antaget till laugtings mend.

Anders Hillestad och hans grande Niels Hillestad for retten tilstod, at de ere welfornøyet med de mercher som lenßmanden och mend dennem retet i mellem forleden aar, dog paa deres jordegere behag.

Anno 1672 den 26 Aprilj holtis almindelig waarting paa Hunshammer tingstue i Marifier skibrede,

offuer werende bøygde lenßmanden Olle Lunde, och effterschreffne laugrettis mend, med gaat folch flere ßom tinget søgte. Jens Feet, Lars Aagullen, Claß Suegom, Ingebregt Høye, Siur Lii, Lars Joranger. [11a]

Bleff sat ting och liust tingfred i allemaader paa dette ting, saa som paa de andre,

Publicerit Kongelig Mayestetts forordning om alle mand kiøn som sig ey af riget maa begiffue i fremed herrers tieniste. Af dato Haffnj den 27 Februarj 1672.

Hans Michelßen wed bøygde lenßmanden \aff Lyster/ ladet indsteffne her til tinget, Halffuor Pederßen, nu tienendes hoß welfornemme mand Hans Ørbech paa Sørum gaard, formedelst hans steffdatter hand haffuer beßoffuet, i formening at hand tilbørligen bør at lide for den wanære hannem och hans datter er beganget, med widere.

Vnge Pouel Lunde paa bemelte Halffuordz weigne, i hans frawerelße, indleffuered en sedel paa løß papir fra Kierstine Ørbech, hans madmoder, till Kongelig Mayestetts fogit Christopher Gieritzen, som i dag formedelst suaghed iche retten kand betiene, i mening drengen maatte for hielpes til rette.

I liggemaade indleffuered hand sit indleg paa v=stemplet papir, som strider imod Kongelig forordning, herfore deß mening ey giøres fornøden at indføre.

Effterßom ingen paa Halffuordz weigne waar befuldmechtiget at suare, widere end desße løsße sedler, er sagen henuist til widere loughlig steffnemaal och paatalle.

Endre Mellemb indsteffnt for – 11 ½ Rixdaller giæld til Christopher Gierdtzen, huelchet hand siger til Michel Hougmand schal were betalt, dog vden beuiß.

Affagt at hand schal betalle inden halff maanedtz vdgang, eller wed namb maa søges, och hues hand hereffter med widne kand beuïße till Michel at were betalt, bliffuer derom handlet tilbørlig.

Jan Bager och Anders Arneßen for retten forenet om \et/ øg for – 3 Rixdaller, och – 2 Rixdaller affgiffit af hans paa boende pladz. At – 2 ½ Rixdaller schal betaltes først kommende somer, resten til somers 1673. Huelchet hans løffte hand bør effter komme eller wed nam och wording maa vdbøges. [11b]

Nielß Jenßen til retten indsteffnt Johanes Opemb for – 6 Rixdaller, 4 march, 14 skilling och en høst sat leye koe hand hannem pligtig er, huelchet Johanes selffuer for retten wed gaar, och for hans fattig dom begierer fordrag.

Parterne bleff forenet, at Johanes schal betalle paa 3 aars tid, huert aar en 3 part, med ware och arbeyde, och Nielß Jenßen loffued at giøre hannem forstreckning imidlertid, huelchet Johanes loffued at betalle for vden det øffrige och midlertid til fylleste fornøvelße schier, pantsætter hand Nielß Jenßen al hans formue, løst och fast, till en wesß forßeckring, at hand derued schal bliffue schadebløs.

Ellers her foruden er Johanes skyldig Nielß Jenßen tuende tredie tager af en halff løb smør, som er – 1 Rixdaller, huelchet hand beloffuer vnder hans gaards forbrydelße, neruerende sommer med smør, horued Nielß Jenßen er fornøyet.

Johanes Herj paa Jon Vchrusts weygne af Guldbrandsdallen til retten indsteffnt Thron Marchen til widnißbyrd om en skougeteig i Lombs giold, kaldes Vreteyg, imellem Borgen och Quam, sin sandhed derom at widne. Til probet at anhøre weder parterne Østen, Olle och Haldor Quame. Af dato Agershus den 16 Martj 1671.

Bemelte Trond Marchen møtte och widnede at hand tiende Trond Vchrust paa sex aars tid, och det vngefer for – 20 aarstid forløben. Da hørde hand aldrig at Quams beßidere til eygnet sig nogen anpart i forskreffne skougetey, mens aff Trond Vchrust bleff brugt vden paa talle och det wed eed bekrefftet.

Kierche ombudtzmanden til Dalle kierche ladet indsteffne Elling i Dallen for en kierche koe som er bort dødt. Elling førde derom vidnisbyrd Anne Johanesdatter Dallen och Anders Dallen [12a] wed eed widnede at samme koe døde af kalffs gord, och iche af sult eller anden tilfald. For retten affagt at Elling Dallen bør were frj for des betalling, och huden till kierche ombudtzmanden fra sig leffuere, och kierchen den anden schade at lide.

Peder Falchegiere til laugtingsmand tilßagt.

Anno 1672 den 3 Aprilj bleff holden almindelig waar ting paa Fragstuens tingstue i Lyster skibrede.

Offuer werende Kongelig Mayestetts fogitz fuldmechtiger, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Chresten Nielßen, och effterschreffne laugrettiß mend, med gaatfolch flere ßom thinget søgte. Knud Herj, Knud Bringe, Iffuer Høyumb, Olle Bergumb, Arne Bringe, Tomeß Næß.

Kongelig Mayestetts fogetz fuldmechtiger sate ting och liuste tingfred, sampt fredliuste alles af høy och nedrige stand, deres skouger och eiendeller, sampt al pelterj och fader werch,

Publicerit hans *Kongelige Mayestetts* naadigste breff och forbud paa al mandkiøn sig af riget, at begiffue vdj fremed herres tieniste. Af dato Haffnj den 27 Februarj 1672.

Publicerit slodtz lougens forwalters befalning, att alle schal haffue i god apacht med lad och krud och paa wetterne at waage, som dennem och alworlig bleff befallet. Af dato Bergen den 18 Aprilj 1672.

Den sag med Lars Bollingeberigs konne, som Karj Erichsdatter haffuer schieldet, huelchen sag bleff paa høst tinget optaget til neste ting, formedelst tuende prob, som Larißes konne, Gunele, sig paa berobte. Herom parterne nu er møtt vdj rette, med paa berobte widnißbyrd. [12b]

Gyrj Mellem frem kom, som Lars Bollingberigs konne haffuer warbel giffuet, och vden eed widnede, at den nat som den Walders laa hos Gunille, paa benchen vnder Petter Kramers vinduer, laa hon til hoffdes med dennem, och iche for nam, at hand haffde andet en erligt med hende at bestelle. Mens de reffuedes meget tilsamen, och hon tallede til dennem baade, och Gunille wiste Waldersens fra sig och det hialp inted, mens den tid Waldersens skulle meste de penge, laa hon iche vnder baaden med, och iche wed om deß beschaffenhed.

Raney Halffuordtzdatter, en *gammel* døff konne frem kom for retten, som i liggemaade laa ved benken dentid Walderßen laa hoß hende, och widnede at hand iche andet haffde med hende at bestelle end det som erligt waar, och hon iche wed om de penger, tj det wed hon inted aff.

Karj Erichsdatter bereted at Gunille skieldet hende for en hore, och tyff.

Gunille suared, paa den maade indtil hon det skielderj beuißer.

Karj suarede, hon iche wiste andet end hues widnißbyrdene haffuer widnet om hende, och selff aldrig weste andet end erligt med hende. Gunille i liggemaade tilstod iche at weste med Karj andet en gaat och erligt waar, och hueß dennem waar i mellem faldet, waar aff mes forstand, och dermed waar de wener och welforligt.

Næß kierche ombudzman haffde till retten indsteffnt Torben Aabergis arffuinger, for en leye koe, som *salig* Thorben staar indschreffuen fore i den fortegnelße *salig* Peder Hanßen klocher haffuer schreffuen, och till Christopher Giertzen offuer leffueret. Hor och Johanes Røg staar indschreffuen for en koe, som arffuingerne formener dennem skulle komme till gode, huelchet iche kand schie.

Er for retten affsagt at den koe alle arffuinger till kommer, som hos Endre Suangstue er bestaaende, schal bliffue till Næß kierche, indtill saa lunge at de schaffer den anden koe till Næß kierche deres fader till kommer. [13a]

Anders Mougensen ladet indsteffne Thrond Ødegaard for – 4 *Rixdaller* gield, huelchet Trond loffued at betalle skadeßløs til *Sanct Olai* dag først kommende.

Erich Offerdal ladet indsteffne Hendrich \Næß/ for en leye koe Hendrich haffuer bekomet hos Niels Skoren [som] kom hannem till. Huelchen koe Hendrich till høsten schal leffuere Erich, och søge Niels i Skoren for sin koe. Leyen rester i tre aar, det schal Hendrich Tolleffßøn søge hos Niels Schoren, och Hendrich at betalle till Erich halffparten aff hues hand bekommer.

Østen Bolstad indsteffnt af lenßmanden paa Halffuor Raaems weigne. Møtte iche, dombt til steffnefal – 1 *march* sølff.

Anders Øffrebøe indsteffnt af Gregores Hanßen. Er vdebleffuen, kiendt at bøde i steffnefal – 1 *march* sølff.

Amund Bolstad och Tholleff Lerj till laugtings mend antagen.

Rognel Høyumb, Neß kierche ombudzman, indsteffnt <Lars Langtei> for – 3 kierche sauder hand i langtid haffuer weret schyldig.

Madz Søffrenßen och Johanes Herj, Chresten Nielßen <Anders Mans²:> fremstod och widnede, at hand er en hußarm mand och iche eyer et leffuende chreatur, och er en syg och wanfør mand, hor paa ombudzmanden begiered tingßwidne.

Anno 1672 den 5 Julj skiede forsambling paa aastedet imellom Suegom och Kiørlog effter slodz citation,

af Hans Kjørlog forhuerffuet, och effter opbetelße fra 27 *October*³ med alle parternes welie, formedelst ont weyr och anden louglic forfald till denne neruerende daug. Tillstede werende indsteffnte parter, och deres fuldmegtiger, nemblig Kiørlogs lodtz eygere, paa den dydige matrones {we} Inger Worms weygne, Herr Jens Buge, item Tiß Nagel. Weder parterne Claß Suegom, hans lodzeygere Herr Mougens Skanche, paa Karen *salig* Simen Nielßens weigne, Bertel Mulle, paa Abel Muntens weigne Hanß Michelßen, effter Christopher Gierdtzens skrefftlige fuldmagt. Item Johanes Hußumb i Sogendall <hans søn Siuffuer> och till reten at betiene, effterschreffne laugrettis mend [13b] Erich Eychomb, Siur Lie, Johanes Mellemb, Trond Marchen, Iffuer Jesuange, Sølfest Jøranger, {Søren Holßetter}, Madtz Lomemb, Carel Solui, Simen Kiøß, Olle Walager, Erich Hillestad, Johaneß Weyumb.

Hanß Kiørlog sine widnisbyrd fremført.

Bendix Weium effter boger eed widnede at {paa} Kleffuen waar et sæter som Knud Kiørlog brugte, och sælhußet stod vnder Kleffuen, ßom nu hußmands stuen staar, dentid hand tiende paa <Kiørlog> vnge ferlig for – 40 aar siden, mens huem det til kom weste hand iche, och Suegemandens kreatur giech och paa Kleffuen. I field marchen brugte Knud Kiørlog skoug, och hans hosbund wiste hannem der hen at huge, mens om hand eiede det weste hand iche. Engang wille Fure Botel byge offuen paa fieldet, i merche paa Marems eyen, och haffde loff at huge tømmer paa fieldet. Da giech Knud Kiørlog och Siur Suegom hen och forbød hannem det, och hug de kronne paa tømmeret.

Johanes Weyumb bleff frem eschet for retten at widne, som effter boger eed sinne widne aflagde, att hans *salig* moder Murette Larsdatter, tiende hos Knud Kiørlog, och war hans foster baren. Da brugte Knud Kiørlog Kleffuen till støll, och sellet stod der hußmands stuen staar, och hørde ingen forbud der om, och Reffßdals teyg, kiørde Knud Kiørlog frit till. Dog hørde hon Siur Suegom wille gøre forbud paa teygen, bleff dog inted aff, mens Siur Suegoms konne och Knud Kiørlog ware søschende, och paa fieldet brugte Kiørlogs och Suegoms <beßidere> till felles, och hans moder sagde hon haffde hørt, at Suegom schulle weret en ødegaard vnder Kiørlog i *gammel* tid.

Krestj Sønnesund, en *gammel* danne konne effter boger eed widnede at hon tiende Siur Suegom vngeferlig for – 32 aar siden. Da brugte Knud Kiørlog paa fieldet, felles skoug paa fieldet med Suegen med(?) saauelßom beyte. Item brugte Kleffuen till støll, och iche hørde talle der noget paa, mens huem det eiet weste hon iche. Tj Knud Kiørlog och Siur Suegoms konne waar søschende, och Suegom haffde en lille homble hage paa Kiørlog, \dog/ duede inted, mens huad aarsage hand haffde den, weste hon iche. [14a]

Halte Knud effter boger eed widnede at hand tiende – 24 aar hos Siur Suegom, och er – 16 aar siden hand drog derfra. Da brugte Knud Kiørlog, indtill hand døde, Kleffuen till fæ traa, och offuen paa fieldet lige saa skoug och bete, och Hans Kiørlog siden, mens de forligtis ille om det

2. Truleg Anders Madsson(??)

3. I originalen: 8tob:

vnder tiden, och nar de war vuener kiørde \iche/ Kiørlogsmanden paa fieldet i skougen, mens nar de ware gode wener, kiørde hand der hen. Widere weste hand iche at widne, eller huem det eyede.

Jens Jyde, effter boger eed widnede at hand tiende Knud Kiørlogs konne effter mande[n] war død, paa fem aars tid. Da hugde hand {k} tiere wed paa fieldet och haffde bete der oppe med Suege folch. Saa haffde hand och en gang hugen femb tylter tømmer paa fieldet, da lod Siur Suegom beßlaa tømmeret, och Hanß Claßen giech op {och} till Siur Suegom och fich tømmeret løst igien. Kiørlog brugte och Kleffuen till fæ traas, mens huem det till kom wed hand iche.

Peder Tørffuj vden boger eed widnede at hand hørde Olle Dagfindtzen, som haffde Hans Kiørlogs søster till egte, effter tilspørgelße af Hans Kiørlog, om mercherne imellem Kiørlog och Suegom. Da suared Olle, det war et folch, {Kiørlog brugte paa fieldet}, och hand kiørde tømmer en vege <paa fieldet med sin værfader>, inted hørde hand talle der om. Kleffuen bleff och brugt vnder Kiørlog, mens Reffßdals teyg kommer Kiørlog till med Gud och al rette, och Olle Dagfindtzen døde nogle dage der effter.

Gurj Pedersdatter Mællem, effter boger eed widnede at hon bleff op allet i sextan aar paa Suegom. Imidlertid brugte Kiørlogs folch skoug och beyte paa fiellet, saauelßom fæ traas paa Kleffuen. Inted hørde hon talle der om. Widere weste hon iche at probe. Claß protesterit hon war hans affuinsmand.

Anders Anderßen ØyeGaarden effter boger eed widnede, hand tiende 4 aar hos Hans Kiørlog for 12 aar forleden. Da stod der en tuergaar inden for Suegom. Den bleff opkast, ieg mener, sagde hand, aff bodeyerne. Da regte Kiørlogs och Suegoms fæ till samens, och midlertid hand waar der bleff gaarden iche opbet igien. Hans konne widner det samme ßom hand bereter, dog møtte honn iche paa aastedet. [14b]

8. ⁴Trond Joranger widnede effter boger eed, at for en – 32 aar vngeferlig waar en trette mellem Suegom och Kiørlogs beßidere, hor *Kongelig Mayestetts* foget och skriffueren, med mend och lodzeygerne waar tilstede. Bleff saaledes affgiort at tuer gaaren schulle opkastes, och de schulle haffue felles beyte i al hagen, at gaa horen imod horen och kløff imod kløff. Horimod Suegom fiech igien \den/ teyg paa Kleffuen, och Reffßdals teyg, och da kom den homble hage til Kiørlog igien som de Suege besidere haffde mens de Kiørlog mend haffde Kleffuen och Kiørlog eyer i Gerßemb, effter hans *salig* faders ord.

9. Lars Halffuorßen effter boger eed widnede de samme ord, ßom Thronde Joranger i allemaader. Derforuden widnede at imidlertid hand boede paa Marem, fulde hans *salig* fader, Hans Ruor och Olle Hunßhammer, alle – 3 *gammel* mend, fuldte hannem op paa fieldet och wiste hannem toe merchestener i mellem Marem, Flatun och Suegom eygen. Da sagde de for hannem att Kiørlog intet eyede paa fieldet, och iche haffde magt at schiere en wide der oppe vden minde.

1. Claß Suegom begierer sinne widnisbyrd at forhøre och indføre.

Anders Alme widnede at Narffue Lae, en *gammel* mand barenfødt paa Joranger, och nu for nogen tid wed døden affgangen, bereted for hannem at Suegomb eyer Kleffuen, och Knud Kiørlog gaff sin fader gode ord, som bode Suegom, och war i hans minde derfor och Kiørlog eyer iche lenger op i hagen end til field grunen. Tiß Nagel derimod protesterit, det waar ichon at widne effter en mand.

2. Peder Sanduigen widnede effter hans *salig* faders Erich Marems ord, at merchet i mellem Kiørlog och Suegom staar i fra slette wey och i Loffegier hor der staar en merchesten, fra Loffegiere och op i Bergdropen, aff Bergdropen och op i Suartesuaet, och aff Suartesuaet och op vnder fieldet, och op paa fieldet aatte Kiørlog inted, och hand tiende nogen stund baade paa Suegom och Kiørlog, och imidlertid gaff Hans Kiørlog altid Suegemend gode ord

4. Nummereringen begynner slik.

nar hand wille haffue noget brug paa fieldet, och er nu om paß – 18 aar siden hand tiente paa Suegom [15a]

3. Ellend Aaberig ßom for en – 20 aar forleden brugte och boede paa Marem i fire aar, da stølet hand offuen paa fieldet och brugte skoug der i blant. Da haffde hand det altid vdj Siur Suegoms minde, och iche af Kiørlogs besidere, tj Kiørlog eyer aff Slettewey och i Loffuegiere till marchestenen, aff Loffegiery och op i Bergdroben, aff Bergdroben och op i Suartesaet, derfra och op vnder fieldet, och Kleffuen laag til fæ traas vnder {Suegom} Kiørlog saalenge Suegom haffde den homble hage paa Kiørlog.
4. Hanß Michelßen som parterne selff haffuer tillat at widne, och Jon Halß, beschechet aff Claß Suegom till Helge Knudtzen och Arne Arneßen Tuingeborg ßom er foraarßaget at henreyße till Bergen paa deres nering, widnede som følger.
Først widnede Helge Knudßen for dennem effter hans *salig* fader ßom waar – 80 aar *gammel* och boede paa Marem i – 30 aar, at Kiørlog eyer inted offuen paa fieldet, mens hues brug deß beßidere der wille haffue, maatte schie med Suege beßideres minde.
5. Arne Arneßen widnede at hand tiente hos Teffues Plat paa Marem. Da waar hand engang oppe paa fieldet tillige med Hans Kiørlogs dreng Mons Tholleffßen. Da sagde Arne, i dag kommer Suegemanden och tager rißet fra os. Da suaret Mogens, ney gjør hand iche, wj har forloff. Ydermere widnet hand at hand engang waar oppe paa fieldet med sin moder Magdelj i Dallen. Da spurde hand hende, om hans frende Hans Kiørlog eyer noget offuen paa fieldet. Da suared hon, ney, hand eyer iche lenger end till Bersenden, tj hendes wærfader, *salig* Lars Næß har beret det for hende.
6. Ingegier Olßdatter, en *gammel* quinde widnede at hon tiente *salig* Amund Suegomb, Siur Suegoms wærfader, paa – 7 aars tid. Da kom Knud Kiørlog altid om waaren och talte med Suegemanden at maatte kiøre paa Kleffuen, och haffde en homblehage derforre <paa Kiørlog>, och haffde med minde den bete paa fieldet ligge saa.
7. Soluey Opemshoug, en *gammel* quinde, widnede at hendes foreldre boede i Opemshoug i förgetyffue aar, och hon har boed der i – 30 aar, och hendes fader waar barenfød paa Kiørlog, och hendis moder tiente der i 10 aar, da maatte altid [15b] Kiørlogs besidere giffue Suegemanden gode ord nar de wille kiøre paa Kleffuen, och haffde en homble hage paa Kiørlog for fæ traas paa Kleffuen.
8. Jørgene Siurßdatter, en quinde paa – 50 aar, tiente paa Suegom i 14 aar, och nu har weret derfra – 20 aar, widnede at dentid den marchesgang waar i mellem Kiørlog och Suegom, da fich Siur Suege det støche march paa Kleffuen igien och Siur Suegom talte altid om Kiørlogs mandens brug, och Seßele Suege bad *hannem* hand schulle lade det saa bliffue, tj de ware et folch til ßamen, och engang haffde Hans Kiørlog flechet noget *neffuer* och barch paa fieldet, da {b...d} wille Siur Suege tage det bort, och Sedßelle bad for *hannem* at det maatte bliffue, och saa beholt hand det.
9. Ingeborig Sanduigen, en *gammel* bedaget quinde, widnede at der boede en *gammel* mand i Lj wed naffn Greb, hor hon tiente i fire aar. Hand war *salig* Anund Suegoms foster søn. Saa kom Halffuor Melleme och sagde hand wille huge et bord paa Suege fieldet. Da spurde *gammel* Greb *hannem* huem hand wille bede derom. Da sagde hand ieg wel bede min gudfader paa Kiørlog derom. Da suared Greb ney, och suor ved Gud hand eyet inted paa fieldet, mens du schalt bede Suege manden derom, och sagde hand eyer \och/ inted i støllen Suallesetter, mens Gundersetter(?) er Kiørlogs støll, och dette er – 50 aar siden hon hørde desße ord.
10. Noch indgiffuen en beschiechelße aff Mougens Nielsen hor hand indfører den forligelße som er schied i mellem Hans Kiørlog och Siur Suegom, aff Skier den 7 Junj Anno 1672⁵.

5. Dette må være feil skrevet dato i originalen (??).

Noch indleffueret et *gammelt* tingswidne, som er aff mus foræt. Kand iche synderligt sees deraf, vden der spørges huem Kleffuen eyer, och findes en *saauel*(?) det andet foræt. Effter tilspørgelße foregaff parterne inted widere at haffue i retten at indgiffue i denne sag. Formedelst afftenen paafalt, sagen till morgenen optagen. Herr Jens Buge och Tiß Nagel protesterit at Kiørlog bør till komme Kleffuen och alt vnder weyen, fra Flade weygs merche, och til Bru enden, sampt felles skoug och march offuen paa fieldet, tillige med Suegoms bebidere effterdj Kiørlog haffuer [16a] weret rette hoffuet gaard, och Suegom der vnder en ødegaard effter for indførte prob och widnisbyrd tj *Herr* Mougens tilstod at en andel af Suegom er brugt tilforne vnder Flatun i Gupnen, tj da tilspørges om Suegom eyede noget offuen paa fieldet. Claus Suegomb och hans lodtz eygere formente Kleffuen, sampt skoug och march offuen paa fieldet bør komme Suegomb till, och ellers de andre mercher at bliffue effter hans førde prob och widnißbyrd, och derpaa begiered domb. Effter som sagen formedelst mange widtløfftig prob och widnisbyrd findis noget witløfftig, och iche saa hastig i sagen kand kiendis, er sagen, effter alle parternis egen begiering, formedelst deß mindre bekostning optagen till høste tinget først kommendis, hor da at parterne paa alle sider schal weder fares hues rett er, nar de da paa aastedet præsenterer.

Anno 1672 den 10 Agustj bleff holden ting paa Berge tingstue i Borgen schibrede,

offuer werende *Kongelig* Mayestetts fogitz fuldmegtiger, erlig och welfornemme mand, Peder Nielßen Hiermand och bøygdelenßmanden Johans Berge, och effterschreffne laugrettis mend. Find Biørager, Olle Skorey, John Hoffland, Halffuor Næß, Agrim Kiercheuold, Anders Hatleberg.

Kongelig Mayestetts fogitz fuldmegtiger satte ting och liuste tingfred.

Olle Stoffuemand indsteffnt formedelst at hand forleden winter offuer faldt *welbaarne* Otte Bielche paa hans reyße, horfore *Kongelig* Mayestettt fogitz fuldmegtiger formener hand tilbørlig bør at straffes och lide andre hans lige til excempel.

Bemelte Olle møtte i rette och foregaff hand iche hans *welbaarenhed* offuer falt, och begierer delation i sagen till høste thinget at fougden selff retten betiener. Mens det kunde hand iche benegte at hand ioe haffde begieret lenßmanden schulle byde fougden 30 *Rixdaller* til forligelße i sagen. [16b]

Ellers haffde Olle indsteffnt Nielß Muremester till widne i den sag. Bemelte Niels møtte och effter bøger eed widnede: Jeg war *forschreffne* tid paa stuen och sad inne i stuen. Da hørde ieg at der war høymaallet vde i gaaren, och wille saa gaa vd. I det samme kom *welbaarne* Otte Bielche indgaaende. Da sagde Olle Stoffuemand tag och bind hunden. Ioe sage *welbaarne* Otte Bielche, bind hunden. Saa satte Olle sig paa benchen, reyste sig saa op och sagde saa dan karel schulle mand {denge} slaa, och da suared Otte Bielche du din *gammel* skiellem och din *gammel* hund. Inden ieg sleper dig schal bødellen slaa paa dit halsbeyn. Haffde ieg min pestoller schulle ieg slaa dig for din pande, och mueligt du kand were en *gammel* morder du sider her. Mens huad ord de haffde i gaarden med huer andre weste hand iche.

Sagen optagen till høste tinget.

Publicerit hans *Kongelige* Mayestetts nadigste paa budne schatte breff. Aff dato Kiøbenhaffn den 9 Martj 1672.

Anno 1672 den 25 September bleff holden skatteting i Norum skibrede paa Lomelde,

offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougitt, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, och effterschreffne laugretis mend. Madtz Norenes, Hendrich Lomelde, Erich Ølmeym, Larß Slinde, Olle och Elling Norenes.

Kongelig Mayestetts fogitt fordret paa skaten, hor hand ey bekom mere i de tuende forfalden terminer, end – 55 Rixdaler. Mens almuen paa nogen tid ydmygelig begiered fordrag, effterßom borgerne en del iche waar hiemme, och en del iche saa hastig kunde forhandle \deres godz til penge/. En dell aff almuen for fattig dom ey weste huad de kunde bringe till weye. [17a]

Anno 1672 den 26 September bleff i lige maade holden skateting paa Rutle fougdegaard i Sogendalß skibrede,

offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougitt, erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzen, och effterschreffne laugrettis mend. Michel Aaberig, lenßmand, Peder Skiellestad, Søren Aaßpeßeter, Johanes Qualle, Johanes Berntsen Barsnes och Jachob Quamme.

Kongelig Mayestetts fogitt fordret paa skatten, mens ey bekom widere i de tuende forfaldne terminer end – 36 ½ Rixdaler, mens sig dette sted, saasom i Norum skibrede vndschylder begierer ydmygelig fordrag, mens mange for armod ey weste huad de kunde bringe til weye.

Anno 1672 den 28 September bleff holden ting paa Amble

effter *Kongelig Mayestettt* fogittz erlig och welfornemme mand, Christopher Gierdtzens befaling, imellem Anders Fæderßen och Peder Jenßen anlangende en engeteyg ßom Peder Jenßen forleden aar schal haffue Blaget fra Anders Fæderßen, med widere ßom deß befaling til lenßmanden om melder. Till retten at betiene effterschreffne laugrettis mend aff Sogendal skibrede. Michel Aaberig lenßmand, Nielß Gaaruind, Larß Qualle, Johanes Botelsen Barisnæß, Mougens Quamme, Peder Hoffue.

Peder Jenßen bleff schichet bud om \hand/ i retten wille præssentere, hortill hand suared denne gang iche, tj hand ey weste horfore hand waar steffnet, och hand begiered copie aff steffningen, mens den iche maatte bekomme.

Anders Fæderßen derimod suared at det allene waar en befaling fra fougden till {Peder} lenßmanden, Peder Jenßen at steffne, herudj parterne waar indført huelchet Anders {iche} foregaff at lod Peder wide, at hand hos lenßmanden deraff kunde {bekome} bekomme copie, och protesterit at Peder Jenßen bør hannem indstaa for kaast och tæring, och bøde hans *Kongelige Mayestettt* steffnefald, och begiered dom.

Da effterßom lenßmanden er en mand i dag retten at betiene, ßom och Peder Jenßen haffuer steffnt, kand ey kiendes enten paa kaast och tæring eller steffnefald, mens dermed beroer till widere paa talle. [17b]

Knud Matißen i liggemaade aff bøygdelenßmanden indsteffnt, som och ey er præsterit. Anders Fæderßen i lige maade protesterit paa kost och tæring, sampt at bøde steffnefald. I ligge maade till widere paa talle hen wist.

Anno 1672 den 30 September bleff holden høsteting paa Leigridthz ting stue i Aardal skibrede,

offuer werende *Kongelig Mayestetts* fougdt, erlig och welfornemme mand Christopher Gierdtzen, bøygde lenßmanden Olle Leygrid och effterschreffne laugrettis mend. Tommes Aßpremb, Johanes Ellegaard, Anund Nondal, Olle Jeffnager, Olle Herøe, Haffuer Hestetun.

Kongelig Mayestetts fogit satte ting och liuste tingfred, sampt fredliuste alles aff høy och nedrige stand, deres skouger och eyendeller, sampt al pelterj.

Publicerit hans *Kongelige Mayestetts* naadigste confirmation och skiøde paa – 2 pund och 6 *mercher* smørs leye i Natuig vden bøxxsel, kierchen och presten tilhörig, och 2 meller i Aafferdallen, Aardalß kierche tilhörig imod wederlaug – ½ løb och 2 meller i Dalager, <2 meller i Holum> och 18 *mercher* smør och 2 meller i Wold i Lærdal. Af dato Kiøbenhaffn slot den 22 Februarj 1672.

Olle Pouelßen Lunde wed bøygdt lenßmanden ladet indsteffne Olle We for – 2 *meller* korens leye i Wee som Olle schal haffue panted aff Ingwar Toquamb, huelchet Ingwar hannem iche schal kunde hiemble. Da bleffue de wed haandebaand for retten for enet at Olle Wee schal søge Ingwar Toquamb, och suare Olle Polßen paa hans hustrues weigne eller hanß werfarmoder for de – 2 *mellers* leye och till først komende helgemesße betalle for den resterende rettighed – 5 *Rixdaller*.

Erich Prestegaarden for retten indsteffnt Kolbeyn KolNosßen, for sin paa boende pladz, som Erich formener hand bør nermeste were at bruge. Da effterßom samme pladz schal were en rødnings plads, wel den beßegtes om den effter lougen och recessen kand legges for landschyld och leding, och om den fra jorden kand hen byges eller iche. [18a]

Ydermere waar Erich Prestegaard och Kolbeyn Nosßen aff *Kongelig Mayestetts* fogit indsteffnt for slags maall, och for Kolbeyn schal haffue bet Erich i sin finger. Skaden siunttis, mens Kolbeyn det benegter. Hand det iche weste aff hannem at were schied. *Kongelig Mayestetts* foget formente hand sig selff tredie burde laugwerge.

Kolbeyn bleff forenet at giff[ue] till *Kongelig Mayestettt* bøder, penge – 4 *Rixdaller* tj hand er en fatig mand.

⁶Publicerit et skiøde aff Herr Trolß Chrestenßen, Gudtz ords medtiener til Ørschoe paa Sundmør, till Herr Hanß Pouelßen, sogneprest till Haffblo prestegield – 2 løber smør och 4 *Rixdaller* i en hud, for – 300 *Rixdaller* for den aff flydende rente entidlang – 46 *Rixdaller*. Aff dato Bergen den 8 Junj Anno 1672.

Herr Jon Raßmußen och Olle Jeffnager bleffue forenede om deres mellem haffuende reygen-schab, at Olle schal giffue presten strax – ½ *Rixdaller*, och – 1 *Rixdaller* nar hand kommer til kierchen igien, och dermed klart.

Olle Suendtzen schyldig Berent Nagel – 1 boch, derfor schal hand giffue – 1 god smalle, som hand strax schal betalle, ellers bleff hand fordret – 2 *Rixdaller*. Dennem benegter hand, det henuißes till reygen-schab schier.

6. I margen (med senere hånd?): 12

Erich Øren aff Berent de Nagels fuldmechtiger desligeste indsteffnt for – 2 Rixdaller, 1 ort, 4 *skilling* giæld som hand wed gaar. Till kiendt at betalle inden halff maanedz vdgang, eller namb och wordering.

Olle Kolnosßen indsteffnt \for/ - 2 Rixdaller, 1 *march* foruden kostløn schyldig for – 28 tylter bord. Gielden kand hand ey benegte, derfor tillkiendt at betalle inden halff maanedz vdgang, och dersom det kand beuißes hand haffuer ret at schiere effter hans beretning paa Nagels sag – 2 tylter tømmer, schal hannem wederfares ret, nar derpaa talles.

Effter strengeste anfordring paa Kongelig Mayestetts skatter bekom fougden iche mere end – 54 Rixdaller, mens nogen stund begierede fordrag, ßom paa de andre steder.

Anno 1672 den 2 October⁷ bleff holden skateting paa Siøtun i Soluerens skibrede.

Till stede werende bøygde lenßmanden Søren Holßetter och effterschreffne laugrettes mend. Mons Skierffuen, Simen Kiøß, Olle Kiøß, Lars Lae, Olle Walager, Knud Moe. [18b]

Kongelig Mayestetts fogit fordret paa skatten, hor hand ey bekom mere end – 83 Rixdaller. Paa resten nogen tid begieret fordrag paa dette sted, saa som paa de andre steder.

Anno 1672 den 3 October⁸ bleff holden skatte ting paa Hunßhammer tingstue i Marifier skibrede.

Offuer werende Kongelig Mayestettt fogitz fuldmechtige tiener Lauge Raffn, lenßmanden Olle Pouelßen Lunde och effterschreffne laugrettis mend. Lars Aagullen, Bendix Weyum, Lasße Høye, Johaneß Mellom, Pouel Lunde, Iffuer Jesuang.

Kongelig Mayestetts fuldmegtiger fordret paa skatten och ey bekom widere i de tuende forfaldne terminer end – 51 Rixdaller, 3 *march*, 14 *skilling*, mens paa resten begiered nogen tid delation. En del forarmede weste ey huad de kund[e] bringe till weye.

Peder Nielßen Giermand, indwaaner vdj Bergen, till retten haffuer ladet indsteffne Erich Andfindtzen Opemb, till forne boende paa Joranger, for – 27 Rixdaller, 1 *march* hand hannem i første bøyßel pligtig och schyldig er. Bemelte Erich begiered nogen fordrag, och gielden wed giech.

Da effterßom tiden er forløben \hal/trede aar hen siden hand leyde Peder Giermands jord, och nu nest forleden waar henbyted sig fra hans jord, och en anden bonde derpaa indfløtted, er for retten afßagt at Erich Andfindtzen bøy fornøye Peder Nielßen offuen bemelte – 27 Rixdaller, 1 *march* inden halff maanedz vdgang, vden hand det anderledes i mindelighed kand begaa.

7. I originalen: 8br

8. I originalen: 8br

Anno 1672 den 4 October⁹ bleff holden ting paa Holsetter i Solueren skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestett* fogitz fuldmechtiger Søren Holbætt, bøygde lenßmand i bemelte skibrede, och effterschreffne laugretis mend [19a] Madtz Lomem, Erich Hillestad, Simen Kiøß, Carel Soluj, Anders Alme, Nielß Gaaren, Olle Walager, Jon Batten, Anders Soluj, Olle Kiøß, Siur Lille Batten, Anders Hillestad.

Indbemelte lenßmand, *Kongelig Mayestetts* fogitz fuldmegtiger, lod till retten fremføre en mand wed naffn Knud Rasmusen Heggstad, ßom for 8 dage forleden haffuer begaet et drab paa Erich Thostenßen Winge, och hannem med holt øx ind huggen i hans bare brøst, och der effter leffuede nat och dag, fierde dag dereffter \er/ bleffuen med fersche gierninger greben.

Den *salige* mands effterlate enche, Mette Michelßdatter, med sin suaauger Iffuer Winge møtte vdj rette, som sin *salig* mands død och den onde gierning paa hannem waar bedreffuen, hierteligen med bedrøfuelße beklaget och begred.

Bemelte fange Knud Hegestad tilstod och bekiente at were den *salig* mands draber, och den onde gierning at haffue giort, mens dertill at schal were nød och tuunget. Det hand med prob och widnißbyrd agter at beuiße.

Jon Olßen boende i Quame paa Wedestrand, effter boger eed widnede, den tid Erich Winge (som falt) kom op paa Wedestrand om fredag wed midag, som hand falt om afftenen, laugde hand til land vnder Quame, och ieg giech ned och talte med hannem. Bad hannem følge mig op \och/ dreche engang effterßom hand war tørstig. Da sagde hand Knud Heggstad bedrager mig ille med foster. Hand loffuede mig at føde – 5 nød, och nu ieg seer till, tencher ieg at ieg faar inted. Wj spellest ille førend wj schilles at. Da suarede ieg, bed Gud beuare dig (saauelßom min konne). Da sagde hand, ieg er end iche saa red om lifluet. Saa reyste hand fra mig och op till Knud Hegestad. Widere weste hand iche at probe.

Hermund Narffueßen effter boger eed widnede. Jeg fulte med Erich Wengum fra hans huuß och op paa Wedestrand, och effter at wj rode fra Jon Quamme, och op til Øren, der saad Knud Hegestad for hannem. Da spurde Erich, Knud at hor meget [19b] Knud schulle føde for hannem. Da suared Knud ieg wel føde – 2 kalffuer. Da bad Erich hand schulle lade hannem faa sit igien. Da suared Knud du schalt faa det igien nar ieg kommer ned i bøgden, och bleff saa noget grætten i mellom dennem. Och saa giech Erich och ieg frem till Heggstad, och Knud lantte hannem sin øg, och red saa frem til Næß och forretted sit erinde, och kom saa till bage till Heggstad igien, <och fant Knud neden vnder hußen>, och saa bleff de forenet at hand schulle føde – 2 nød, och betalle hannem igien – 2 meller salt hand haffde faaet. Bleff saa atter v=ens derom igien, och saa giech Erich och ieg op til Olle Hegestad, och Knud {kiørde ned till wandet med et neff uer laß} giech op i sin gaard, och tog sin øx och saa skreg hand i gaarden, och quind folchen larmed och holt hannem. Da raabte Erich och spurde om hand skreg at han *nem*. Da suarede Knud iae. Da sagde Erich ieg gaar iche herfra førend du kommer til mig, och Knud tog sin øg som stod med et laß neffuer och kiørde ned til wandet, och Erich giech op effter sin wey, och som Erich och ieg giech {da} ned effter paa hiem weyen, møtte wj Knud, som da kom neden fra, och red vden ßlede paa sin øg. Da spurde Erich hannem hui skreget du at mig. Da suared Knud ieg skreg iche at dig. Da sagde Erich du est en skielm och en bedrager, och Knud skiød mig til widne. Da suared Erich ieg schal beuiße dig det, och blog saa til Knud med en liden øx hand haffde {paa} i haanden, och rambte hannem paa skulderen, och andet slag rambte hand Knud i hoffuet, och som Erich reyste øxen til tredie {hug} ßlag, hug Knud med sin øx till Erich, och rambte hannem mit i hans brøst, som war bart och aaben for hannem. Och som hand drog øxsen til sig, drog hand Erich med øxsen som stod fast, ned paa [20a] hesten til sig, som hand enda sad paa. Och

9. I originalen: 8br

saa sprang Erich op om weyen, och Knud sprang aff hesten, och Erich mante hannem op til sig, och weste iche hand waar hugen. Da hostet Knud och haffde i sinne at kaste øxsen effter Erich, saa robte Erich, du har hugen mig i mit brøst, det følger mig til min død, och Knud suared, du har slagen mig i mit hoffued, det følger mig til min død. Erich och jeg giech hiem effter, och Knud stod effter os i weyen. Det schiede i afften – 8 dage effter affdøges tid. Dog war lyß aff maanen.

Knud Heggestad bleff strax beßegted. Da befindis et lidet saar i hanß hoffued, langt som fremerest led aff en finger, lidet reblet, mens paa hans skulder befant sig ingen tegen, enten blaaf eller brunt.

Søren Holßeter, Nielß Klocher och Olle Bachen frem kom och widnede, at Erich Wingis konne till spurde hendis mand en halff timmes rom forend hand døde, om hand ßlog først som der siges. Da suarede hand jae, wj ßlog begge paa en tid.

Ellers widnede *forschreffne* perßoner, saauelßom den hederlige mand, Herr Hans Pouelsen, som besaa den *salige* mands skade. Da waar hand hugen i sned offuen fra och ned i hans brøst til hans brøst wart saa mand kunde see hans lunge, och end noget hugen i longen. Derforuden befantz hans enne øye gandsche blaaf, mens ingen erindret i mandens leffuende liff at spørge hor hand det bekom, eller widere spurde huem skaden gjorde.

Den *salige* mands quinde bleff til spurt aff Knud Heggestad om hun begiered at hand schulle lide paa hans liff. Hortill hon suarede at hon ind wisßer det for dommerne at kiende huad lougen till holder.

Fougdens fuldmechtiger begierede domb i sagen.

Effter tiltalle giensuar, och denne sags leylighed, da fornemes aff bemelte Knud Heggstads egen bekiendelse at hand er *forschreffne* faldene mands bane mand, och meget v=menischelig huget hannem med en stor holt øxse ind vdi hans bare brøst, och ind vdi hans lange och derfor inden befindis aff et andet ßlag, blaa vnder hans øye. De widniß byrd ßom findiß [20b] indført, kand mand dog iche forneme aff, at bemelte Erichß forßæt waar hannem paa hans liff at beschadige, effterßom det waar en liden wette barne øxse hand haffde i sin haand, som siges at hand ßlog med, huelchet dog ey vden med et widne beuißis, och ey findis vden et lidet saar i hans hoffuid, saa meget huden waar aff, och paa andre steder huerchen brun eller blaa. For nød werge kand hans gierning och ey tragtes effterßom hand sad paa et øg, och lettelig paa saadan wey kunde vnd rende, och ellers befindis at hand tilforne haffuer leffuet forargeligen i menigheden, hor fore hand dog har vdstaen straff.

Da saa som hand er greben med fersche gierninger och selffuer wed gaar at were bannemand, och wores Lands Loug siger, effter en mands egen bekiendelße och louglig prob och widne schall alle sager dømmes, och en mands widne ere saa gode som ingen, wed wj herudj iche rettere at kiende, end bemelte Knud Heggestad bør for <samme gierning> at straffes paa hans halß, och hanß boßlod effter schyld och giæld er betalt, at were falden och forbrut till hans *Kongelige Mayestett*.

Anno 1672 den 19 October¹⁰ bleff holden ledings och høste sageting paa Ruttle fougdegaard, for Sogendal och Norums skibreder.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit erlig och welfornemme mand, Christopher Giertzen, bøygde lenßmanden, Michel Aaberig, och effterschreffne laugrettis mend aff bemelte skibreder. Nielß Gaaruind, Elling Stedie, Johanes Qualle, {Elling Fosße}, Lars Qualle, Olle Aaberig, Peder Hoffue, Thorgier Ølneß, Jachob Quamme, Erich Eschestrand, Erich Weneß, Amund AarØyen, Larß Aaberig.

10. I originalen: 8br

Kongelig Mayestetts fogit satte ting och liuste tingfred, sampt [21a] fredliuste alles af høy och nedrige stand, deres skouger och eiendeller, item al pelterj som seduanligt

Publicerit hans *Excellentz* Vice Canceler Marschalchs skriffuelße om soldaternes kioller, effter ordere strax at forschaffe, af dato Bergenhuus den 15 *October*¹¹ 1672.

Herr Peder Pederßen, sogeneprest til Sogendals prestegield, wed hans Exel *lantz* Herr Statholder Gylden Løffues skrifftlige steffning, til retten haffuer ladet indkalde Lars Øre, Mechel Fardal, Peder Skiellestad, Jenß Wluisbager och Johanes Hußumb formedelst en skouge teyg horudj prestebollet paa en part i Øre och Eschestrand, er lod dellig, schal were forhugen och begierer sin anpart paa prestebollens veigne at vddelles, med sampt paa skoug skade och landnamb, med kost och tæring protesterer, med widere deß indhold, de dato Bergen den 10 *September* Anno 1672.

Findiß for de wedkomende louglic at were forkyndt.

Herr Peder Pederßen protesterit och satte i rette, effter steffningens indhold, och begiered skougens vd dellelse.

Parterne effter steffningens indhold møtte {parterne} i rette, til sagen at suare.

Lars Øre foregaff aldrig at haffue huget noget i bemelte skouge teyg, mens hand och hans {wer} moder haffuer giffuet Peder Schiellestad, som er selff lodzeigere paa en søsterlod, lod dellig i skougen, forloff at huge saa meget paa deres anpart kunde falde.

Michel Fardal foregaff ey at haffue huget i den skouge teyg mere end – 3 tylter tømmer som leylendingen Erich Eschestrand *hannem* schal haffuer forloffuet. Det Erich wedgiech.

Jens Vluigbager bereter inted at haffue huget, vden nogle aar en tolt toe eller trey, som paa hanß anpart kunde falde och vnder tiden inted, endog hand haffde forloff aff *salig* Herr Peder, foruden at hand selff haffuer lod derudj. [21b]

Peder Skiellestad wed gaar nogle tylter paa hans anpart at haffue hugen aarlig, horpaa hand och haffuer forloff aff sin wermoder och suaager, ßom ut supra melt er.

Johaneß Hußum bereter aldrig at haffue hugen en stoch eller giffuet forloff til nogen paa sin anpart.

Hanß Fembred i ligemaade bereter aldrig att haffue huget, forloffuet eller huget lade en stoch paa sin anpart i forschreffne skouge teyg.

Ellers bleff fore giffuet, at mange som haffuer hugen i almindingen, som grendtzer dernest optill, har hugen vden minde i samme skoug, horaff den største del, nue ere hendøde och forarmede.

Efftersom denne sag befindis at were en aasted sag, och nu iche hereffter, for sne och v=føre kand beßegtis eller schougen effter steffningens indhold vddelles, henuiße denne sag till aasteden, til for aaret jorden bliffuer oben, at da parterne effter giffuen warßel møder i rette.

Herr Peder Pederßen til retten ladet indsteffne Olluff Stedie, for en v=erlig sag hand *hannem* schal haffue paa sagt, till Johaneß Chrestenßen Qualle, Iffuer Flogemb och Elling Stenegiem, sampt *dennem* til prob och widnißbyrd indsteffnt.

Johanes Chrestenßen widnede effter boger eed, at hand, med {fi..ß(?)} Iffuer Flugemb och Elling Stenegiem nest forleden waar kom fra Kopanger, och wj møtte Olleff Stedie strax offuen for kierchen. Da spurte hand os om Jeßper Hanßen waar wred paa *hannem*. Da suarede wj ney det hørde wj iche. Iae sagde hand, presten har nu faaet en sag paa sig, en brendz sag. Hand schal giøre den fra sig først, tj hand haffde presten mißtencht at haffue forført *hannem* och ydermere sagde hørde du iche at presten, Elling Stedie och jeg schulle møde i Kopanger i dag, mens Elling

11. I originalen: 8br

er hiemme, de wel sete en fast i dag, menß en dieffuel schal bliffue fast, och den halte schal gaa hiem. [22a]

Elling Stenegiem widnede de samme ord, ßom Johanes Chrestenßen, i alle maader, och det effter høyeste boger eed.

Iffuer Flugem widnede i ligemaade de samme ord, effter boger eed.

Olle Goruind (eller Olle Stedie nu) benegter at haffue talt de ord.

Herr Peder Pederßen begiered dom offuer hannem effter *Mandhelge Balchen* - 21 Capitel.

Olle Stedie begierede Herr Peder wille benaade hannem.

Denne sag optagen i betenchnende til førstholdende ting, at da parterne møder i rette.

Kongelig Mayestetts fogit indsteffnt Johanes Smed paa Wichomb for hand schar hannem aff wred hue paa hans nesße, horaff endnu wisßer et stort saar paa nesßen. Dømbt och affsagt at hand til *Kongelig Mayestet* bøder – 8 ørtuger och – 13 *march* sølff, effterßom hand med sin weder part er forliget.

Hans Ørbech til retten indsteffnt Bendigt Kremmer for w=louglig handling med tømmer kiøb med hanß land bunde, Skach Fembred, och beuiste at were – 10 stoche. Det bleff dennem effterlat, med saa schiell sagen en anden tid schal staa hannem aaben fore, om det hereffter widere befindiß.

Den sag i mellom Albregt Tomeßen och Olle Slinde som nest holende waarting *den 22 Aprilis* formedelst et widnißbyrd, nemblig, Madz Hanßen i Aarchen Wigs pige, Albregt sig paa berobte, til først holdende sageting, bleff optagen till endelig dom.

Parterne møte i rette endnu som tilforne, och paa Albregt Thomeßens weigne, i hanß egen neruerelße, er fuldmechtiget Anders Pouelßen som satte i rette effter foregaaende widnisbyrd, effterdj ey flere kunde føres, at Olle Slinde bør ey at were grand heffd, mens haffue sin gaard forbrut, och stande till rette, och bøde effter lougen och begiered domb.

Olle Slinde der imod formente hannem ingen sag at were offuer beuist horfore hand bør miste sin gaard eller lide paa sin ære, mens bør at were frj for Albregt Tomeßens til talle, och dersom [22b] hans datter haffuer melchet Albregt Tomeßens gieder, er det i hendis v=myndige aar, och er meget imod hanß och hendis moders widende.

Bemelte Olles dater, wed naffn Synneue Olßdatter møtte vdj rette, som faderen nu bereter er i dett 15 aar, och er for – 1 ½ aar siden den gierning schiede, huelchet aarß siunist hendis alder kand were saa vngeferlig. Hon beklaget sin barendoms forßeelße.

Effter tiltalle giensuar och denne sags beschaffenhed

1. da fornemes først, af fremførde prob och vidnis byrd, nemblig Berete Nielßdatter, som har tient Olle Slinde, at hon har melchet Albregt Thomeßens koe, och selff widner at hendis hoßbonde bad hende saadant forrette.
2. For det andet erfares aff Iffuer Polsens widne, som Albregt Thomeßen i ligemaade fremfører, at hand aldelles inted wed om Olle Slinde bød pigen molche(!) koen, mens at hand saa Albregt Tomeßens koe giech paa støllen, och inted widere weste, saa ingen widnisbyrd saa fast er ført at det kand eragtis Olle Slinde sig bør laug verge. Menß hans datter Synneue Olßdatter beuißes det gierningen offuer, at haffue melchet nogle gange tuende gieder Albregt Tomesen tilhörig, dog befindiß paa den tid ichon et baren – 13 aar paa det 14 *gammel* och aldrig gaæt endnu til Gudz bord.

Effter heromrørte mutiver, er saaledes for retten dømbt och affßagt at Olle Slinde bør beside sin jord, al den tid hand gjør den schiech Norgis loug en leilending tilhører, dog iche sin hoßbond till hoffmod och traas, och paa hans ære vdj samme sag, at bliffue v=krencht, vden anderlediß hereffter med louglig prob kand beuißes, och for Albregt Tomeßens till talle at werre frj. Antende(?) den som vil giffue sag bør det beuise.

Mens Olle Slindis datter Synneued Olßdatter som haffuer melchet de gieder, haffuer *Kongelig Mayestetts* foget magt at indsende til thogt hußet, toe [23a] aar, som et baren at straffes, andre deßlige til excempel, och efftersiun.

Jørgen Jonßen til retten wed fougdens steffning ladet indsteffne Johane Sørenß datter, for – 4 ½ tynder kiød, hans *salige* formand haffuer leffueret hende at ßelge, horaff ingen betalling er komen. Jørgen Jonßen protesterer paa skadeßløs betaling.

Johane Sørenßdatter møte i rette, och foregaff at kiødet er leffueret til Iffuer Chrestenßen tillige med nogen anden ware, och Jørgen Jonßen allerede schal haffue oppeboret betalling hoeß Iffuer Chrestenßen, for al den anden ware vden kiødet, och derfor bør søge Iffuer Chrestenßen.

Sagen optagen indtill Johane kand forschaffe Iffuer Chrestenßens haand, om hand noget haffuer oppeboret paa forschreffne kiød, som Johane bereter.

Jørgen Jonßen indgaff en beschiechelse til Iffuer Chrestenßen, hor Iffuer benegter at vere noget kiød leffueret vden det er schied *hannem* v=wetterligt och om det imidlertid nu er bederffuet kand hand inted till Af dato Bergen den 16 Augustj 1672.

Olle Bareßnes bleff forligt at betalle Michel Fardal – 2 tylter tømer i aar, och toe tylter till aare och – 1 boch dermed klart, for hues hand var *hannem* schyldig.

Publicerit *Kongelig Mayestetts* naadigste breff och skiøde paa Fardal, \til/ {aff} Michel Thorbenßen och hans hustru vdgiffuen. Aff dato Bergenhuß den 8 Nouember Anno 1662.

Olle Erichßen hußmand for vdebliffuende effter louglig steffnemaal, dømbt steffnefal – 1 *march søl[ff]*.

Publicerit et skiøde aff Iffuer Ellingßen [paa] Goute Pederßens weigne vdgiffuen till Larß Slinde paa deres arffuepart i Slinde. Aff datto Slinde den 10 Junj Anno 1668. [23b]

Anno 1672 den 22 October¹² bleff holden ting paa Walager thingstue i Solu- erenß skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogit, erlig och welfornemme mand, Chrestopher Giertzen, bøygde lenßmanden Søffren Holßetter, och effterschreffne laugrettis mend i bemelte skibrede. Larß Lae, Peder Molland, Mons Skierffuen, Knud Aashage, Olle Kiøß, Nielß Gaaren.

Kongelig Mayestetts foget satte ting och liuste tingfred, sampt fredliuste alles aff høy och nedrige stand, deres skouger och eyendeller. Item alles aff høy och nedrige stand, deres skouger och eyendeller(!). Item al pelterj som paa de andre steder

Publicerit lenßherens breff och befalning om soldaternes kioller straxens at forschaffe.

Publicerit et pantebreff aff Morten Erlandsen vdgiffuen till Chrestopher Giertzen *Kongelig Mayestetts* fouget paa – 1 pund smør med bøxsæl i Moe, for – 24 Rixdaler forstragte penge. Af dato Flaahamer den 13 October¹³ 1672. Paa same tid opbød Chrestopher Giertzen samme pant til neste arffuinger at indløße.

12. I originalen: 8br

13. I originalen: 8br

Publicerit et skiøde aff Peder Jørgenbens børen vdgiffuen till Lasße Quame paa – 3de jordepart-
er paa Wedestrand. Af dato den 16 December Anno 1670.

Johan Theyste indsteffnt Anders Hillestad for et nød hand føde, som bleff død hos *hannem*
forleden winter. Anderß Hillestad møtte och foregaff at nødet iche er død aff ßult eller
forßømelße. Parterne bleff forenet i wenlighed.

Alff Brechen indsteffnt aff Elj Aaen(?), for – 1 trey och – 2 meller koren. Det bør hand betalle
inden halff maanedes vdgang, eller maa søges ved nam och wordering. [24a]

Anno 1672 den 24 October¹⁴ blef holden høsteting paa Hunßhammer ting- stue, i Marifier skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fouget, erlig och welfornemme mand Christoper Giertzen,
bøygde lenßmanden Olle Lunde och effterschreffne laugrettis mend. Hanß Kiørlog, Jens Feet,
Ingebregt Høye, Johaneß Mællomb, Iffuer Jesuange, Peder Falchegiere, Olle Echomb.

Kongelig Mayestetts fogit satte ting och liuste tingfred, sampt fredliuste al pelterj, saauelßom
alles af høy och nedrige stand, dere skouger och eiendeller, som seduanligt

Publicerit hans *Excelentz Herr Canceler Marschalchs* breff och befalning om soldaternes kior-
tler straxens at forschaffe.

Hanß Michelßen i Marifiere skibrede, til retten indsteffnt Halffuor Pederßøn, nu tienendiß paa
Sørumb gaard, formedelst hand haffuer besouet hans steffdatter, Malene Larßdatter, imi-
dlert[id] hand tiente i hans brød, och vnder samme tid skal haffue friet til en anden pige, Gunelle
Jorangers datter. Det hand med prob och widnißbyrd, nemblig Olle Pouelßen Lunde, Gunelle
Joranger, Marj Larßdatter, Clauß Olßen, Amund Pouelßen och Johanes Weiums quinde agter at
beuiße.

Noch warsel giffuen Hans Ørbech, at hand ey forholder bemelte dreng

Till sagen at suare møtte i rette bemelte Halffuor Pederßen, och hans hoßbond Hanß Ørbech som
med steffnemaallet war fornøyet.

Hanß Michelßen nogle gange schieldet Halffuor Perßen for en letferdig skielm, och i hans tien-
iste haffuer tient *hannem* som en letferdig skielm i hanß brød. Det Hanß Michelßen begiered at
indføre, sambt Hanß Ørbech, och Halffuor Pederßen ßelffuer det ieg iche weste at benegte,
effterdj bege parter det indstendig begiered.

End derforuden sagted Hans Michelßens konne Halffuor Perßen, at haffue friet till Gunelle Jo-
rangers datter, och imidlertid søgte seng med [24b] hende, och siden begiered moderen til egte.
Halffuor bekiendte och wedgiech, at haffue friet til Gunelle Jorangers datter, mens aldrig till
moderen, horfore ey giøres fornøden vdj den sag at føre widnißbyrd.

Hanß Michelßen formente at Halffuor Pederßen bør at giffue hende for hans daters møye ret och
raa ßpille saa meget som hon er ßelff eiende, nemblig – 140 Rixdaler och saa meget som hon
och hendis moder effter deres raad kunde giffue hende til hiemmegiffte, och der paa waar domb
begierende.

Halffuor Pederßøn herimod suared, at hand tilbyder Hanß Michelßens datter, for den vanere
hand haffuer gjort hende, endnu saasom til forne heder och ære, och egteschab, med alt det hand
eyer, och wel forsørge hende som en erlig mand, och beder om forladelße.

14. I originalen: 8br

Hanß Michelßen endnu saasom tilforne begiered domb.

Effterßom \til/ denne {mand} \{till}/ domb och sag behøffueß tolf mend, er {op} sagen optagen till parterne giffueß warßel effter min hiem kombst fra Bergen, wesße dog ey kand settes effter som ieg selffuer wed hanß *Excelentz Herr* statholders steffning er citerit ind for laugmanden om en maanedz tid hereffter at møde, och ting reysen endnu er mig paa haanden.

Kongelig Mayestetts fouget ladet citere Lars Joranger formedelst at hand haffuer giffuet Raßmus Joranger sag fore at haffue ßlaget sin fader Aßbiøren Vnder Haugen. Det Lars endnu wedgaar at wel beuiße, och samme tid hand ßlog faderen, skieldet faderen Raßmuß for en mordere.

Raßmuß, och hans fader Aßbiøren møte i retten och fra giech at Lariß Jorangers angiffuende schal \aldrig/ beuiß[es].

Larß begiered opßetelße i sagen till neste ting, at hand prob och widnißbyrd kand lade indstefne. Det wj iche weste at benegte. [25a]

Ydermere haffde Lars Joranger tiltalle till Raßmus Joranger, formedelst Raßmus *hannem* schal haffue schieldet for en skielm, en tyff och en børe rager. Det hand wel beuiße.

Raßmuß Joranger benegted, aldrig at haffue schielt.

Chresten Simenßen Prestegaard, och Peder Arneßen, effter boger eed widnede, at nest forleden waar kom Larß Joranger och Raßmuß Vnderhougen i skielderj om en meiß. Da hørde de at Raßmuß saugde til Larß, forbandet were dig, først tar du bort alt det wj har, siden ßlaar du min helße aff, och wel myrde mig till. Saa sagde Larß, kom hid {tolff} tolleff, kom hid tolleff, din morder. Raßmuß suarede, om saa waar ieg ßlog en karel i hiel, waar det erlig, om saa haffde weret. Du er en tyff, och mercher bort alt ieg haffuer. Da suaret Larß, O din nøgle smed. Raßmuß suared, o din børe mand, ga och vnder hougen till børen hanß Johaneß. Larß suarede, O din erter posße. Trond Joranger wed høyeste eed widnede de samme ord. Bemelte Peder Arneßen er Larß Jorangers konnes søster søn, och Thronde er Larß Jorangers fader broder.

Denne sag optagen til neste ting.

Ellers gaff Raßmus och Lars Joranger huer andre sag at haffue ßlaget huer andre om et laß høe. Raßmuß wisßede – 2 øx hammer slag Larß haffde giffuet *hannem* och fendrich Bild bereted at haffue seet at Raßmuß haffde wel – 3 slaug for vden de tuende at hand anuiste, det hand haffuer beßeet.

Larß frembuiste et slag Raßmus gaff *hannem* paa sin haand, aff ett liaßarff, och derforuden fiech – 3 slag, som iche wisßer effter. Al sagen til første ting optagen.

Nielß Jenßen indsteffnt Lars Joranger for – 4 *Rixdaller*, 4 *march*, 3 *skilling* och en tylt tømmer, som hand sate i rette *hannem* burde betaltes.

Larß Joranger derimod foregaff ey at were mere schyldig end – 3 *Rixdaller*.

Sagen induist til tuende mend at were offuer werende dereß reigenschab, och siden at steffnes til rete. [25b]

Nielß Jenßen indsteffnt Lars Jøranger, Erich och Johanß *ibidem* for – 4 ½ tylder tømmer ßom schulle lige hugen effter *salig* Johaneß Røg, och nu schal were borte. Formener de *forschreffne* ßom haffuer hafft tømmer i same løbe bør det betalle.

Forschreffne mend foregaff endnu en del at ligge i skougen. Da bør forfares huad til beset(?) er i skougen. Resten bør de sig wed egen eed for louguerge, som tømmer fra det sted haffuer ført.

Suend Anderßen frem stod for retten, och til spurde meninge almue paa tinget, om dennem waar wetterligt, om hanß fader waar en Skot, eller fød paa Lester.

Frem kom lenßmanden Olle Lunde, Gregeris Hanßen, Larß Joranger och ellers den gemene almue, at hanß fader boede her i skibredet och hed Anders Johanßen, och altid saugde sig at {hede} were baren fød paa Lester <paa Qualuig>, och det waar dennem weterligt noch, hand war ingen Skot.

Johaneß Vgullen indsteffnt aff Aßbiøren Raaem for opßagens penge aff hans gaard. Bege parter berobte sig paa Johaneß Weyumß prob.

Johanes Weyum widnede at Johaneß loffued {at} Raßmus – 6 *Rixdaller* opßage, och saa stod de i acord om et slagternød, at betalle til Suegom. Horledeß deres forening derom bleff er hannem v=beuost.

Da bør Johaneß Weyumb at for klare wed sin egen eed, at hand iche waar forenet om det nød at betalle eller deß werdj eller och betalle det inden halff maanedes vdgang.

Johanes Findtzen søgte ved retten Anders Arneßen for – 2 *Rixdaller* penge, horfore hand haffuer noget klede i pant. Anders Arneßen bør betalle *bemel/te* penge, och trede til sit pant.

Rognel Høyumb och Anders Solui schal betalle Thronð Polßen i resterende løn – 2 *Rixdaller* 8 *skilling*. [26a]

Publicerit et affkald aff *salig* {Siur} Lasße i Lies arffuinger till Siur Lii, horudj {hannem} dennem beuelges – 20 *Rixdaller* som lengst leffuer, enten Siur eller hans konne och aff arffuingerne sambtøcht. Aff dato Hunshamer thingstue den 9 *October*¹⁵ 1671.

Anno 1672 den 25 *October*¹⁶ effter opßettelße med alle lodtzeigeres och parternes wellie fra den 5 Julj 1672, skiede forßambling paa aastedet imellom Kiørlog och Suegomb till endelig domb.

Offuer werende paa *Kongelig* Mayestetts fogitz weigne, erlig och welachte mand Hanß Michelßen, bøygde lenßmanden Olle Polßen Lunde, och alle laugrettis mend ßom til forne findis indført, foruden Madtz Lomemb, i huelchen sted Lasße Høye findis indført.

Paa loßeigerneß weigne, *Herr* Jens Buges indleg indført i retten wed hanß tiener, och derudj præntioner til endelig domb, och Thiß Nagels paa hanß egne weigne, till Kiørlog.

Suegomß lodtzeigere, *Herr* Mougensß Skanche, paa Karen *salig* Simen Nielßens weigne fendrich Jenß Bild, och bege jorders beßidere,

Fremskiechet till retten Arne Arneßen och Helge Knudtzen, som till {waar} forne waar beschi- chet wed Hanß Michelßen och Jon Halß, deres widnißbyrd at afflegge. Da fremkomme de och deres widnißbyrd at afflagt lige effter som beschichelße widnene tilforne haffuer widnet.

Herr Jenß Buges mißiue oplæst horudj hans pretentioner indføres, och derudj begierer domb.

Tiß Nagel endnu wed sin præntion protesterer paa den opretted contract, och widere saasom tilforne och begierer domb.

Effter for omrørte leylighed och begge parters prob och widnißbyrd, fasteligen erfaris at hues brug Kiørlogs beßidere haffuer nødt, er dog nogenlunde skied med beualling, mens formedelst at de sig befant noget tuiffuel raadig i sagen for en forening leyendingerne for en tid lang schal were imellom ganget. Herom dog ey fantis noget skrefftilig, eller eientlig for klaring aff prob och widnißbyrd. Er parterne Hans Kiørlog och Klaß Suegomb, med huer andre ind gaaet en wenlig contract i effter følgende maade.

15. I originalen: 8br

16. I originalen: 8br

Kleffuen schal Claß Suegom nyde, saauit som nu indhegnet er, och Hans Kiørlog hans fætraa paa Kleffuen, saa som hand det nu haffuer i brug. [26b]

Reffbdalsteyg schal hereffter følge vnder Kiørlog. Felles fæbede schal Hanß Kiørlog nyde paa fieldet, saauelßom i hagen med Claß Suege. Dog saauit som er vdenfor den tuergaar Claß Suegom haffuer paa Suegoms eigen, tj den maa hand hereffter saasom tilforne holde wed heffd, saalenge det hannem behager. – 80 kieper riß maa Hans Kiørlog aarlig lade risße paa fieldet, effterßom rette merche ellers schal streche sig effter prob och widnißbyrd, fra Slettevey i Lof-fegierdet, hor der staa en marchesten, der fra i Suart Suaet, fra Suarte Suaet och i Berge Draaben, och saa op vnder fiellidet, mens offuen paa fieldet schulle Kiørlog inted were eiende. *Forschreffne* contracht sambtøchte hos werende lodtz eigere, dog dete aff Hanß Kiørlog sambtøcht paa hans hoßbonde *Herr Jens Buges* behag, som ey waar tilstede. Hues hand dermed iche er tilfreß were som vgiort.

Erich Opemb pantsatte till Hanß Michelßen alt hans godz och formue for – 19 *Rixdaller 2 march*. Hand coverit thil Peder Nielßen Giermand for hannem

Anno 1672 den 29 October¹⁷ bleff holden høsteting paa Fragstuens thingstue i Lyster skibrede.

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* foget, erlig och welforneme mand Christopher Giertzen, bøygde lenßmanden Christen Nielßen, och effterschreffne laugrettißmend. Knud Herj, Tomeß Næß, Iffuer Høyumb, Pouel Næß, Knud Bringe, Johanes Næß, Arne Bringe, Amund Bolstad.

Kongelig Mayestetts foget sate ting och liuste tingfred sampt fredliuste alles aff høy och nedrige stand, deres skouger och eyendeller, sampt alt pelterj,

Publicerit *Herr Canceler Marschalchs* skriffuelße om soldaternes kiortler, och om *Kongelig Mayestetts* skarters clarering.

Kongelig Mayestetts foget befallede almuen straxens \at/ forschaffe aff huert – 10 leg – 1 døgtig roerbaad till soldaterne at lige parat om fornøden giøres. [27a]

Publicerit en forpantning, aff Johanes Olßen Suangstuen till Søren Jenßen paa al hans formue, løst och fast. *Dato* af Suangstue den 2 Junj 1672.

Østen Berge steffnt Olle Endreßen for nogle skioldz ord som schulle were talt aff hans mund. Olle benegte det, och erchleret Østen Berge och loffued saadant iche hereffter at schulle schie, om noget kunde were talt i drochenschab.

Kongelig Mayestetts foget ladet indsteffne Wernich Lasßens legs mend, at giøre for klaring hor same deres soldat Wernich er aff bleffuen.

Frem \kom/ Erich Eynerßen, Nielß Sanduig och Rasmus Sanduig. *bemelte* Nielß och Raßmus tilstod, effter fendrich Bilds begiering at haffue tillßpurt Erich Eynerßen Sanduig, som er Vernich sin legs mand och steffader, hor Wernich waar aff bleffuen. Da foregaff Erich at hand reyste till byen med hanß landschuld penge. Det de wed eed bekrefftet. Erich benegte det mens saugde hand waar reyst till byn at kiøbe sig tobach, som hand for hannem angaff.

17. I originalen: 8br

Helge Knudtzen och Arne Arneßen frem kom och widnede at *bemelte* soldat Wernich Lasßeßen kom til *dennem* i sommer, som reyste til byen paa Jan Theystes jagt, at hans søster och broder førde *hannem* till jegten wed Orneß, och sagde sig at wille reyße till byen med sin steffaders retighed, och begierede at følge *dennem* til byen, och de ey andet weste, saaledes waar sandhed. Effterdj at de tilforne førde Erich sin landschyld till byn och førde den hiem igien, och som hand kom till byen, beret hand for oß at wille følge *Herr* Mogenß hiem igien, och saa forlod voreß selschab, och saa en dag kom Jon i Aasßen soldat, och bereted at Lasße(!) waar affreyst paa et skib til Holland. Widere er os iche beuost.

Nielß Haaffuerßen ellers bereted wed eed at om afftenen seent forend hand reyste, kom Wernigs moder, Eriches konne, til *hannem* och begiered til lans – 16 *march* brød. Da spurde Nielß hende huad velt du med brød saa hastig. Da suared hon Erich schal gaa i dyrefield med Olle Thor-gierßen forend folch staar op at ingen schal see *dennem*. Samme morgen drog Wernich aff och hans søschende rode *hannem* bort. [27b]

Erich benegted iche at hans steffbørn rode *hannem* aff landet, mens hand kunde iche bedre det. Mens jegte folchen bereted och at hand haffde en stor mad kiste med sig.

Karen Ingebregtz doter dømbt til steffnefald – 1 *march* sølff.

Rognel Høyumb ladet indsteffne Nielß Dreffdal for en koe hand haffuer faaet nest forleden aar, for – 3 *Rixdaller*, hand bekom til Kongens skat forleden høst aff Eyner Hußoms penge som hos Rognel waar nedlagt. Huelchen koe er bleffuen nu nylig død, och al somer hor gaaet och wantreffuist, och dentid Rognel førde koen hiem talte strax konen om dentid koen hiem kom, at den waar syg, och Berete Høyum widner at koen melchet saa gaat som inted al someren, Da er saaledes affßagt at Nielß Dreffdal bør betalle Rognel (effterdj Rognel lod sin koe gaa til Enner Hußum) foromrørt – 3 *Rixdaller* med det for faldende aars rente, och Niels gjør sig huden och koen nøtig Bom hand best wed, effterdj Niels tilforne hor anamet koen igien, eller wed nam och wordering maa vdßøge, inden halff maanedes vdgang.

Nielß Sanduig indsteffnt Erich Eynerßen for hans børen haffuer opßlagen hans huß och vdtaget noget lin. Erich benegter at der *hannem* v=beuost. Aff giort at hans børen schall schaffe linet tilbage igien, och vere frj for bøder.

Madz Søffrenßen ladet indsteffne Mons Bringte for v=loug[lig] skoug houg, hor (de) gang effterlat.

Madtz Søffrenßen frembød i retten 11 *Rixdaller* 2 ½ *march* som Berent Berentzen Nagel arffuelig er tilfalden effter hans *salig* moder moder, och ey wel giffue nogen rente aff denne dag, med videre hans skrefftlige præntion.

Herimod suarede *Kongelig* *Mayestetts* \foget/ at Madtz Søffrenßen *dennem* schulle anamed och \hos/ sig indtil widere beholde. [28a]

Chrestopher Flattun ladet indsteffne Lars Bollingeberig for skiolds maal.

Frem kom Endre Bollingeberig och Ingegier Pederßdatter, som wed eed tilstod at de haffuer hørt at Larß Bollingeberig skieldet Chrestopher Flattun for en merches tiuff.

Larß møtte och tilstod at nor hand kommer paa aasteden schal hand det beuiße. Denne sag till aasteden henuißen, till jorden bliffuer aaben.

Larß Bollingeberig berobte sig paa hanß widnißbyrd, Larß V=gullen, Peder Øffrelj, och Endre Mellem, Elluffue Echren, Ellend Aaberig, Krestj Aaberig, Monß Prestegaard och Jachob Dreffdal.

Kongelig Mayestetts fogit tilþpurde meninge almue, huad dennem wetterligt er horledes elffuen haffuer vdbrøt paa Walles eyendeller, Da fremstod Chrestopher Flattun, Jan Prestegaard, Jachob Dreffdal och Stør Kalhagen, med flere almue af Gopne anex, som tilstod at elffuen har nesten vdbrøt den fornembste eyendell och derßom hußene stod paa er vdbrøt, och den aller beste acher vdbrøt.

Dernest tilþpurt Chresten Erichßen huad hand har giffuet i første bøxþel {paa} och landschyld paa – 3 aarstid. Hortil hand suared inted at haffue giffuet enten i bøxþel eller landschyld, mens præterderit betalling for huserne hand haffuer fløt,

Anno 1672 den 7 November¹⁸ bleff holden ting paa Walager tingstue i Soluerens thingstue(!).

Offuer werende *Kongelig Mayestetts* fogitz fuldmechtiger, erlig och welforneme mand Tiß Nagel, residerende i Solueren, bøygde lenßmanden Søren Holþetter, och effterschreffne laugretismend, reten at betiene. Madtz Lomemb, Erich Hillestad, Simen Kiøþ, Carel Soluj, Anders Alme, Niels Gaaren, Olle Walager, Joen Batten, Anders Soluj, Olle Kiøþ, Siur Lille Baten, Anders Hillestad. [28b]

Effter den paa skriffuelße, aff her laugmand, erlig wiß och welforstandig mand, Hans Hanßen paa den domb offuer Knud Hegestad seniste den 4 *October*¹⁹ falden bleff. Er sagen i dag paa ny igien foretaget om nogle prob i sagen yderligere at forneme. Først om Knud Hegesta haffuer widere prob sig at paa berobe end allerede ført er, - 2 de quind folch som holt Knud, den tid hand schreg och larmede i gaarden, - 3 den dødes bekiendelße, om hans bane mand, om flere vidne findis end ført er. For det 4 beßegtelse vidne, om andre findis end ført er, - 5 deres widne som grebe hannem, och om hand for sagen var vnduigt, om huelchen leylighed *Kongelig Mayestetts* fogit haffuer giffue lenßmanden {fuldmagt} befalning. Alle i forberorte maader sagen angaaende at indsteffne.

Salig Erich Wingis enche, til sagen at suare, med sin laug werge, erlig och velacht mand Nielß Jenßen, møtte i rette, och enu saa som till forne den *salige* mands død hiertlig beklaget, och begierede hendes mands draber, maatte bekomme sin tilbørlig straff effter Gudz och menischens loug.

Forschreffne fange och mißdeder Knud Hegestad, af fougdens fuldmechtiger, endnu som tilforne til retten bleff fremb ført.

Først bleff enchen Mette Winge och hendis louguerge Nielß Jenßen tilþpurt, om de endnu haffde nogen widne at føre i sagen som effter seniste thing kunde were oppedagit. Da begiered hon at de quindfolch maatte frem eches som holt Knud, dentid hand schreg,

Kari Peders dater, Knud Heggestadtz konne, och Karj Albregtz datter, Knud Hegestadz broder datter, som tiente hannem, kom frem for retten och saugde sig inted at {wide} holt Knud, eller hørde hannem schrige. Mens at hand kom i gaarden, och tog sin øx i haanden och kiørde ned et laß neffuer at were dennem wetterligt, mens iche formedelst det saa ner vor hans egne, maate [29a] Jeg dennem iche tuinge paa eed imod lougen. Andre quindfolch waar iche hoß hannem vden en hans hal voxsen datter.

Hermund Narffueßen haffuer tilforne ført hans vidne effter boger eed, dog nu som hand iche tilforne er indført, at hand {Blog} spente sin hest fra sleden, och red paa en løß hest op, der hand møtte Erich Vinge.

18. I originalen: 9br

19. I originalen: 8br

Knud Hegstad bleff tilþpurt om hand haffuer nogen anden widneßbyrd, sig paa at berobe, end allerede indført findis, hortil *hannem* i hans sag til befrielse, hortil hand suarede ney ey nogen anden weste, som derudj kunde vidne.

Søren Holbeter lenßmanden, och Olle paa Bachen <och Johanes Nes> som *salig* Erich Winge bebegted, dentid hand haffde faaet schaden, om morgenen effter, dentid hand enda waar wed hanß fulde wid och forstand. Da befant schaden sig at were hugen med en øx i fra hanß høyre bröst, och ind vdj hans bröst och i sned ned til den nederste bröst worte, at mand kunde see ind paa hans longe. Noch befantiß hand at were blaa i hanß ansigt vnder det høyre øye. Andre steder fantis inted tegen paa hans legome. Vdj vores neruerelse och paa hør tilþpurte *salig* Erich Vingis kone sin mand, som i dommen findis indført om hand blog Knud først som der siges. Hor hand da suarede, ja, wj blog begge paa en tid mens Gud forlade *hannem* ieg blog flat, och widere þpurde {d...(?)} vj hannem iche huem hans banne mand waar, tj det vaar en huer alt for meget beuost tilforne. Och ydermere tilþpurde vj *hannem* om hand wille giffue Knud till. Da suarede hand, wj faar at giffue huer andre til, om wj schal faa naade hos Gud. Nielß Samuelßen sametid waar och tilstede, som nu iche er møt i rette.

Torgier Soluj, Torchel Soluj och Joen i Quame, som Knud Hegstad greb, effter eed widnede at den fierde dag effter hand haffde giort gierningen, tillige med Carel Soluj, och Anders Soluj, som nu retten betiener, och Ingebregt Quame som [29b] nu liger syg, roede om natten op til Næß, och lod saa baaden roe neder, at iche hanß søn och suaager, som boer neder wed wandet schulle <{iche}> merche at de waar op kombne, och saa holt de sig i skougen om natten offuen for hans gaard, indtil wed midags tid, de fornamb hand kom hiem i sit huß igien. Falt da an paa stuen och besatte døren, och der de kom ind <i forstuen> møte hand *dennem* i døren, tuehendis med en økse, saa de maatte alle wige tilbage igien. Saa truede wj han *nem* at derßom hand iche wille giffue sig med gode, at vj haffde befalning at schyde *hannem* ihiel, och saa om sider maatte hand da lade sig fange och gribe.

Knud bleff tilþpurt horfore hand iche rømde hans wey. Da suarede hand \at/ holt sig aff veyen huer nat, och mest om dagen, mens da var hiem komen, at hans konne schulle bage *hannem* noget brød, førend hand rømbde bort, och imidlertid treffet de *hannem*.

Hand bleff ellers tilþpurt, om hand effter lougen haffde obenbaret sagen, och søgt sinne vig liußnings widne. Hortil hand suarede ney.

Effter alle for omrørte mutiver fornemmes klarlig baade aff Knud Hegstadz egen bekiendelse, saauelßom aff den dødeß bekiendelse, at hand er bannemand och draber, och for gierningen haffde vnduigt, och effter det erlige widne som hand sig paa berobte, fornemes selffuer først haffuer øget klamerien, springer effter sin øx, kiører ned den wey som hand weste Erich Winge skulle mødeß med *hannem*. Spender Bleden fra sin hest och rider op i mod *hannem*. Det hand selff wed gaar, och lettelig kunde redet *hannem* forbj, baade offuen for och neden fore, tj der er flad jord och wey. Det hand iche selff kunde benegte. Hor fore wj ey andet wed end at følge woris forige for [30a] seyglede domb, saa at Knud Hegstad bør at straffes paa hanß halß, for sin begangne gierning, och hanß boßlod effter al schyld och giæld er betalt, til hans *Kongelige Mayestett* forfalden.